

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felelős szerkesztő: Társ-szerkesztő:
Dr. Prok Gyula, Sztompák Jenő.

Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
elfogad a kiadó-hivatal: **Nyiregyháza,**
iskola-utca 13-ik szám.
Egyes szám ára 10 krajczár.

Karácsonykor.

A nagy encyklopedista: Voltaire szavát idézem. Az idő szelleme fölötté áll az emberek erejének. Ábrándozó, aki azt hiszi, hogy megállíthatja az eseményeket.

A szeretet szép ünnepeinek előestéjén tartsunk magunk felett egy kis áttekintő szemlét. Ritkán van hozzá időnk, kedvünk meg alig. A legfenségesebb tragédia emlékeztének megünneplésére hívó szövege a tompán zúgó harangoknak, nem rezdülhet át lelkünk szövetén anélkül, hogy ne vonna át a mindennapi trivialitások szűrkeségéből a gondolatok magasabb körébe. A hosszú év létért való küzdelmében érdessé lett a fogékonyságunk a humanizmus ama parancsolatai iránt, amelyeknek bölcsőjét ünnepli a karácsonyban a keresztény világ.

Humanizmus? — Szeretet és semmi egyéb.

A nagy Voltaire idejében az a szó, hogy „humanizmus“ volt a kor jelszava, iránya és célja. Nyomában új világ ébredt fel. — Az emberiség nagy-társadalmi vakító gyorsasággal szökkent át, szinte féktelenül, egy tökéletesebb korba.

Pedig az a jelszó nem jelent egyebet a szeretetnél.

De hát az eseményeket megállítani nem lehet.

A humanizmus jelszavának hatása alatt keletkezett tökéletesebb világ ma is meg van. Intézményei, alkotásai ma is élnek. Hanem tél jött a termékenyítő nyárról, amely a humanizmus korsellemét megérelte, hogy mindenki szedjen a gyümölcséből. — Épen csak a mozgató energiája annak a nagy időnek, a szeretet fagyott ki, mint a hogy a tél rideg pánczéllal vonja be a fa gyümölcs termő ágait.

Egyéb változás nincs. A humanizmus tele egy új jelszót hozott. Fin de siècle-nek mondják. Körülírva pedig önzést, az anyagi érdekek korlátlan uralmát, aztán ami abból folyik: szeretetlenséget jelent.

Bizonyára fényes kor az, amely a „Fin de siècle“ nevet kapta. Az emberi kényelem és izlés soha oly pazar bőséggel kielégítve nem volt, mint benne. A jólét, szabadság, munka, törekvés és élvezetek minden neme soha sem volt az embereknek annyira osztályrésze, mint a szeretetlen „Fin de siècle“-ben. Szállunk egy kissé lejjebb, s itt folytatván a jellemzést; annyi nyomor, szegénység, a törekvéseknek annyi sikertelensége, és a kártartó munkásságnak annyi eredmény-

telensége, egyetlen korban sem támaszthatott annyi részvétet, mint ma. — Hanem a humanizmus alapján felépült társadalom minden kellékkel rendelkezik, csak azzal nem, hogy szeretetének sugallatára hallgathasson. — A kihűlt szív érzelmekörén nem lát túl.

Az ellentét a társadalom tagjainak helyzete és sorsában, a hűbéri, illetőleg jobbágyi korszak óta, oly élesen kifejlődve nem volt. Pedig az ellentétek kiegyenlítése iránti fáradozások sem voltak annyira intenzívek soha, mint ma. De a kísérletek is a legkevésbé vannak áthatva a humanizmus tisztult eszméitől. Innen a rendfeiforgató jellegük és rideg igazságtalanságuk. Megtorlásra készletnek és nem alkalmasak hódítani éppen azoknak soraiban, akik a humanizmus nagy igazságait szívták be.

Minden törekvés, amely akár az egyén, akár az összesség földi sorsának javítását végezzelül tűzi ki, törvényeszerű és üdvös. De ezzel meg van adva a végső határ is azáltal, hogy csak javíthat, de rombolás nélkül.

Ezt a határt nem a tudás vonja meg, hanem a szívnek azon tapintása, amely ösztönszerűleg érzi a mások jogainak becstét. A tapintásnak ezen képessége csaknem teljesen kifogyott

A „NYIREGYHÁZA“ TÁRCZÁJA.

Karácsony-est.

*Útunk együtt langyos, kicsiny szobába.
Künn hideg eső csapolt szüntelen.
Csendben dorombol ócska, barna kályha...
Elhallgaték — és nem szólás te sem.*

*S miként ha szállna angyalok csoportja:
Behallik lágy, sejtelmes suhanás.
Meglíbben a kárpit pehelynyi rojtja —
A gyermek Jézus az. Ki volna más?!*

*És rád tekintek. Ajkadon mosoly van,
Szemedben égő, élő áhítat.
A szeretet rezg könnyben és mosolyban:
A gyermek Jézus az! Utat! utat!...*

Öreg betűk meséje.

*Messze-messze tündér-kertbe'
Lakik az én édes anyám.
Zaj-kerülte, jegenye-fás,
Hivogató kicsi tanyán.*

*Messze-messze, idegenbe'
Vágyik az én édes-anyám.
Rövid szóra — biztatóra,
Hosszu csókra, búcsúszóra:
A kisebbik fia után.*

Toridor.

A női büntettes.

(Vége.)

Fordítsuk meg a tételt. A lökés, amely a nő lelkében a bűnre való elhatározás, és a gyors véghezvitel esetén aránytalanul nagy, a kedvező véghezviteli körülmények hiánya, s ebből folyólag a bűn momentán elmaradása után nemcsak oszlásnak indul, de a legtöbb észlelet tanúsága szerint teljesen el is fog maradni az az inger, amely a meghiusulás előtt a női lelket elkövetésre sarkalta. — A nő tehát a már egyszer elkövetni határozott bűn véghezvitelét — ha az akadályba ütközött, vagy kénytelen volt arról lemondani, sohasem tolja ki más időpontra. — Ugyanezért, ha előfordul, hogy a nő egy meghiusult akarat elhatározás után azonos bűncselekményt követ el, az az előbbi elhatározással kapcsolatban nem áll, nem lesz egyszerű folytatása az elsőnek, hanem teljesen különálló és független. Mert a nőnek sem a gondolatai, sem érzelmei nem tartósak.

A bosszúállási vágya sem. Az idő múlása, minden különösebb hatás hozzájárulása nélkül eredményezi, hogy a bűn elkövetése ép úgy a megtorlás és bosszu érvényesítésének hajlama is egyszerűen elmarad. A nő valódi karakterisztikája; az érzelmei könnyedsége, szűklátása és expensivitása hamar felülkerekedik.

Ime erre is egy jellemző példa:
Ifj. Polyák János gödöllői korona uradalmi béres 1885. évi április 23-án a telt-

legességik menő civakodást rögtönzött egyik béres társával. A verekedőket a béres gazda közbelépése választotta el. Az erősen bepálinkázott Polyák engesztelékeny megadással távozott el a verekedés színhelyéről, s készséggel adta át a követ is, amelyet hajtásra készen tartott kezében. — Mégis haza felé mentében a közbe lépő Durda János béresgazdát azzal fenyegette, hogy: „megállj Durda, megiszom még ma a véreDET“ — A Durda háza előtt elmenve, ez utóbbinak mostoha leánya Sőregi Anna aki hallotta Polyák fenyegető szavait, gunyolódva kiáltotta utána, hogy atyja nem fél ám tőle. Mire vádlott Sőregi Annát megrázták, arcul ütötte, megrugdosta, — majd a konyhában — a hová a bántalmazott bemenekült — Durda Jánosét is hasonló bántalmakkal illette. A jelenetek Durda János hazaérkezése vetett végett. A sértettektől egyenként bocsánatot kérve, Polyák háza fele ment. Utközben egyet gondolt, s kamarájából kaszáját kerítette elő, amellyel Durdák háza elé ment, majd innen az istállóba, ahol Sőregi Annát pillantotta meg, s ezt „a szentségét, itt vagy!“ felkiáltással megrázták, a kaszával feleje vágott, mire a leány jalgatva a téhen nyaka alá bujt, vádlott másodszer is feleje vágott, mi által a tehenet is megserelmezte. E közben Sőregi Anna négykézláb az istálló ajtajáig vándorzogott, mit vádlott észre vévén, ismét rá rohant, s azon szavak között „nesze Pajta, ez a tied!“ a kaszával 2—4-szer rá sujtotta s ezt oly kegyetlenül összevagdalta, hogy

a század-vég társalmából, s ijesztően uralomra jutott az „En” kizárólagos vonal ereje. A szeretet fogalmilag kifelé ható lelki erő, tárgyat mindig az egyéneken kívül keresi. — Mihelyt ben-marad, s nyilvánulásában csupán az „én” osztozik, önzéssé változik át.

Pár óra mulva megkondulnak a szeretet megszületésének emlékezetére rendelt ünnepet hirdető harangok. Valjon eszünkbe jut-e, hogy a társadalom kormányzó elvei közül kibukott a szeretet, s helyét illetéktelen tényező foglalta el. És habár igaz is, hogy az idők járását szabályozni nem lehet, — mégis alkalomszerű legalább gondolkodni a fölött, hogy mennyi önzéssel és az ebből származó bajok mily nagy sokaságának közepette ünnepeljük szeretet nélkül a szeretet ünnepét a Karácsonyt.

Közügyek.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete a héten kedden, e hó 21-én délután rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés mindenekelőtt tudomásul vette a főzárúvevő és a tanács előterjesztése alapján azon intézkedést, hogy a házipénztárban október hó végén mutatkozott 10000 forint pénztári felesleg egyelőre, amíg tudniillik erre az összegre a Pesti magyar kereskedelmi banknál fenálló törlesztési kölesön január hóban esedékes részletének fizetésére szükség lesz, a nyiregyházi takarékpénztárnál folyósulásra elhelyeztetett; valamint azt is, hogy ugyanily módon helyeztetett el a kir. kincstár által a törvénykezési palota építési költségeire kölesön adott 200000 frt 9-ik részlete gyanánt kifizetett 20000 frt is, amely annak idején a város rövid lejáratu — váltó — kölesőneinek törlesztésére fog fordítani. Ezután tudomásul vették a folyó évi költségvetés egyes czimzeinél az év folyamán felmerült tulkiadásokat, amelyek hiteláruházás útján a költségvetés más czimzeinél mutatkozó megtakarításokban találnak fedezetet. Tudomásul vették a tanács elő-

terjesztését az 1898-ik évben a közvilágításnál az 1898-ik évi költségelőirányzatban e célra felvett összegnél mutatkozó azon tulkiadást is, amely akként állott elő, hogy a költségelőirányzat tárgyalása alkalmával a képviselőtestület a kölvárosi részekben a vilamos világítás behozatalakor még megmaradt 54 kőolaj-lámpa helyett 60 villamos izzólámpa felállítását tervezte, később azonban 94 villamos izzólámpát rendelt felállítatni, s e-ként 460-ra emelkedő lámpa közül 150-et égettetni egész éjjel át az eddigi 66 villamos és 54 kőolaj lámpa helyett. Ezen tulkiadás a közvilágítási naptár átdolgozása következtében a költségvetésben előirányzott 7137 frt 50 kron felül mindössze 379 frt 14 krt tesz ki, amely összeget a közgyűlés a jövő évi megtakarítások terhére utalt át. A nyiregyházi alsófokú iparkola felügyelő bizottságának az államszegély kieszközlése tárgyában beadott kérvénye pártoló elintézés után a szervezkedési szabályrendelet sokat hányt vett tervezetének még hátralevő része került tárgyalás alá. — A községi bíróságon, valamint a segéd és kezelő személyekre vonatkozó résznek némi leginkább styláris módosítása után az előjárás, a segéd- és kezelő- és a szolgaszemélyzet fizetésére vonatkozó részről többek hozzájárulása után névszerinti szavazással, 39 szóval 28 ellenében kimondotta a képviselőtestület, hogy a fizetések megállapítására vonatkozólag fentartja a szeptember 21-iki közgyűlésben hozott határozatát s azt a szabályrendeletbe beilleszti. Egyes, azon határozatban nem említett állások fizetésére nevezte pedig a tervezetben foglaltakat fogadta el. Végül, szintén némi módosításokkal, elfogadták a szakosztályokra vonatkozó részt is s ekként a szervezkedési szabályrendelet hét közgyűlésben való tárgyalás után elvélvete letárgyalatott. A közgyűlést két interpelláció fejezte be. Az egyiket Nádasi Lajos intézte a polgármesterhez, kifogásolva parlamentáris formában kérdezvén meg, hogy van-e tudomása arról, hogy a nyiregyházi vadásztársulat több tagja a város fogatán ment ki a császár-szállási vadászatra, s ha igen, — szándékozik-e akként intézkedni, hogy ez a jövőben elő ne forduljon? — A polgármester azonnal felelt, illőnek találván, hogy a város, mint bérbeadó, a vadászati jogot bérlő társaságnak a kocsi átengedése iránti kérelmét teljesítette, annál is inkább, mert ünnepnapon a lovaknak úgy

sem volt semmi dolga. A képviselőtestület, az interpelláló kivételével, a választ helyeslőleg vette tudomásul. A másik interpellációt Mészáros János intézte a polgármesterhez sokkal kevésbé parlamentáris formában, azért mert dr. Trajtlér Soma városi orvos-főnök egy beteghez elmenni vonakodott. Dr. Trajtlér felvilágosította a képviselőtestületet, hogy az interpelláló által említett alkalommal maga is beteg volt, s hozzá nem is mint városi orvoshoz, hanem mint magán orvoshoz fordultak. A polgármester aztán arra kérte a képviselőtestület tagjait, hogy ilyen, nem a képviselőt elé tartozó dolgokat ne hozzanak a képviselőtestület elé, mert hiszen a képviselő testület nincsen is hivatala az egyesek hasonló konkrét panaszai felett itélkezni. A közgyűlés ezzel véget ért.

Szocializmus a vármegyében.

Szabolcsvármegyében fellépett szocialis mozgalmakra vonatkozólag a vármegye törvényhatósága részéről a belügyminiszterhez küldött felterjesztés, amely a *Mikecz Dezso* vármegyei főjegyző tollának válik nem kis díszöségére, a következő:

Nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur!

Mai, alólírott napon tartott rendkívüli közgyűlésünkben tettük megfontolás tárgyává azon, e vármegye földművelő népe közt, fájdalom, egyre növekedő mozgalom, mely nagyméltóságunk alispánunk által tett több rendbeli jelentések alapján már előzetesen nagybecsű tudomására hozottatt. Megdöbbenéssel kell észlelnünk, nagyméltóságú miniszter ur, hogy az elégedetlenség, a mások vagyonára való áhítozás, a törvényes rend megbontására irányuló törekvés és igaztás e vármegye lakossága és földművelő népe közt is mily termékeny talajra talált; megdöbbenésnek kell elfognia keblünket, látva azt, hogy az a nép, melyet szülőföldje ha meszerű bőségben nem tartott is, de nyomorogni, éhezni soha sem engedett, mely az itteni gazdasági viszonyok mellett, ha dolgozni akart, családjának és magának tisztességes kenyeret mindenkor tudott keresni: megfontolás nélkül, vakon hisz az ámitásnak s belép abba a táborba, melynek nyíltan hirdetett célja a törvényes rend felforgatása,

annak következtében a leány a helyszínen pár perc alatt meghalt. A leány anyja az eset híret vévén, baltát ragadott, s Polyák lakása felé szaladt. — Itt megtalálta leánya gyilkosát, aki megtörve az ablak mellett állott. — Az anya feléje sújtott s csaknem halálos ütést mért fejére. A további csapásokban az által lett megakadályozva, hogy a gyilkos keresésére indult cselédség erőszakkal eltávolította a dühögő anyát. A végtárgyalason buzgóbb védője senki sem volt Polyáknak, mint a hajdani bosszuálló anya. Váltig erősítette, hogy „a lányomat ugy sem lehet feltámasztani, ne tessék két életet elvenni!” Nyoma sem volt többé lelkében a megtorlás érzetének.

A büntető-jogi jelentősége ezen kétség-telen mozzanatoknak főképp ott emelkedik ki, ha a bűnügyi statistika segítségével figyelmet fordítunk arra, hogy melyek azok a büntettek, a melyek a női nem rovására esnek? És érdekes megfigyelni, hogy az összes hazai bíróságok előtt lefolytatott becsület-sértési és rágalmozási-perkek hetvenkét százalékba a nők terhére esik, és csak huszonegy százalékát követik el a férfiak. A női bűnbeszédesség, hiúság fontos szerepet követel magának e tünét megokolásában, de szerintem nem kevésbé lényeges az is, hogy e két büntett csaknem fogalmilag zárja ki a fontolgatást és az előzetes szándék megfontolt érlelését.

A jogtalan vagyon-szerzés és az idegen vagyon elleni merényletek csak igen kevésikeresítésben felhasználni a viszonyoknak

hányadban terhelik a női nemet. S ha Londonban a kleptomanius nők ellen a kereskedők védelmi szövetséget alkotnak, ugy az nem abban találja fel indokát, mintha a nőknél a lopási bűncselekmény iránti hajlam erősebben volna kifejlődve, mint a férfiaknál, hanem abban, hogy maga a kleptomania is olyan esetleges lelki elváltozás a nőknél, mint például az az egyformaság, a melyet a haj elrendezésében feltüntetnek.

A nők bűnös és egyéb cselekményében való czélszerűség és tervszerűség hiánya, a mely büntető-jogilag mindig megfontolás és gondos szándék eredménye; helyezi a nőket a-ba a felette kedvező színezetbe, hogy az összes bűncselekményeknek alig fele az, amiket a nők egyáltalában elkövethetnek. Mig ellenben vannak speciális bűncselekmények, amelyek a férfiak tevékenységi köréből egészen kiesnek, s éppen csak a nők ellen állítja fel a szankcióját a tételes büntető törvény.

Óra számrá tartana, mig e rendkívül érdekes büntetőjogi jelenséget méltatnom kellene, ugyanazért röviden csupán arra terjeszkedem még ki, hogy minő lesz a bűn képe a nőnél, és minő a magatartása a bűnös nőnek, midőn a cselekményeért a büntető hatalom előtt kell beszámolnia.

Nem utolsó jelenség a női büntetteknél az, hogy az elkövetésben körültekintőbb a férfinél, a helyzet kiaknázásában előrelátóbb, s általában sokkal jobban tudja a büntett fellegkérésében felhasználni a viszonyoknak

rendelkezésére álló körülményeit. Amennyi gondosságot pedig a büntett nyomainak elhárításában ki tud fejteti: szinte elismerést érdemel. — A viszonyok bírálatában felette messzetelektől, s nincs az a csekély tárgy, jel, vagy mellékeselemény, amelynek kapcsolatát a kideríthetőséssel azonnal fel ne ismerné. — Ennek a képességének tudható be, hogy a női büntettek nyomozata általában nehezebb.

E tény magyarázata pedig az, hogy a nő a bűncselekmény lefolyása alatt is a pillanatnyi benyomások hatása alatt áll. Cselekszik a lelkének gyorsan változó ösztöne szerint. A férfiak által elkövetett büntetteknél egészen másképp van. — A férfi büntettes ugyanis előre megrajzolja önmagának nemcsak az elkövetendő bűn képét, de sőt annak egész lefolyását is. Sulyos ok nélkül az előre elkészített tervtől el nem tér, habár így jóval több akadályba ütközik is a véghezvitel. — A tervnél kedvezőbb körülményeket fel nem ismeri, azokat hasznára nem is képes tehát fordítani. Nem úgy a nő-büntettes! Legtöbbször a büntett minősége és mennyisége sem alakul meg előre a lelkében, csupán az ösztön van meg valamit tenni, amire éppen sarkalva van. — Ily teljes tájékozatlansággal fog a szándéka véghezviteléhez, és eláll attól, hogy csak némi ketyele van a siker iránt. A mozzanatok pedig, amelyek a büntett elkövetésének egészét adják, a pillanat elhatározásából, a helyzet gyors felismeréséből és pontos értékesítéséből hozatnak létre, és a legritkább kivételek közé sorozható, hogy

titkon óhajtott eredménye pedig a mások vagyonán való osztozkodás!

Amint a hatóságok jelentéseiből tudomást szerencsés méltóztatott, e vármegyének négy járása már csaknem teljesen fertőzve van a szocializmus ragályától, mely szocializmus nem hasonlítható a nagy városok munkanélküli, éhező csöcselékjének éledetlenségéhez, mert emennél sokkalta veszélyesebb lehet kiűrésében; itt nem az éhség, vagy a munka hiánya látja a népet, hiszen 30-40 holdas gazdák is csatlakoznak a mozgalomhoz, s munkát kaphat itt bőven, aki dolgozni akar; itt — talán egyesek iránti ellenszenvből kifolyólag — a bírtokos osztály ellen bujgatólják a népet, vagyonfosztásról álmodoznak a mozgalom horderejét megbírálani képtelen elámitottak!

Négy járás községeiben tartanak már titokban éjjelenként, hol itt, hol amott gyűléseket, bujkálva a hatóságok ellenőrzése elől és meglehet, csak egy szikra kell ahhoz, hogy az elvakított, félrevezetett nép nyíltan sorompóba álljon a törvényes rend ellen s gyök, vagy másik községben megrohanja a bírtokos osztályt. Igaz ugyan, hogy vármegyénk vezetői már fölük feltehetőleg megtették az intézkedéseket, hogy a személy és vagyonbiztonság ellen valamely merénylet el ne követessék, s hogy a mozgalom korlátok közé szorítsassák; alispánunk intézkedései, előterjesztései folytán a vármegyében elhelyezett csendőrség jelentékénynek mondható számmal megerősített; azonban mi, ennek dacára is még mindig aggodalommal nézünk a jövő elé. A legnagyobb elismeréssel kell viseltetnünk a m. kir. csendőrség működése iránt, mely mindenkor a kötelesség tudás és önfeláldozás mintaképe, de az itt elhelyezve levő, s más vidékek közbiztonsági viszonyainak ellenőrzésére való tekintettel, tudomásunk szerint már nem szaporítható csendőrségi létszámot nem tarthatjuk elégségesnek arra, hogy valamely nagyobb arányú mozgalommal sikeresen küzd-hessen meg.

Ugyanazért a helyzel fenyegető voltára való tekintettel, a bírósági osztály élet- és vagyonbiztonságának megóvása érdekében szükségesnek látjuk, hogy a forrongó nép magával szemben imponáló erejű karhatalmat lásson, mely őt vissza tartsa attól, hogy elvakultságában a cselekvésnek meg nem fontolt terére lépjen, mely meggyőzze őt arról, hogy az államhatalom az ellene

irányuló merényleteket elfojtani és megto-rolni kész, de a törvényes rendet megbontani nem enged. Ennek biztosítása pedig csupán katonai karhatalom kirendelése által érhető el: tisztelettel kérjük tehát, nagyméltóságodat, miszerint e vármegye négy, a mozgalomba bevont járásában egyelőre a járási székhelyeken beszállásolódó egy egész ezred, idegen ajku katonaságot karhatalmi segédletül sűrűsően kirendelni méltóztatassék.

Mint ahogy pedig az eddigi tapasztalatok arról győzték meg bennünket, hogy a mozgalom ily nagy arányú növekedését a fővárosból, ezekre menő számban szétküldött szociálista tartalmú sajtótermékek, a „Földmívelő” című napilapnak akadálytalan terjesztése okozza, mely lapnak minden egyes kke igatást tartalmaz a törvények, a válás, a hatóságok és a tulajdon ellen, s a tiszta látkörrel és felfogással nem bíró közép helyes gondolkodás módját; megemlékezzék, szívébe törvényellenes törekvések elérése iránti vagyatültet: nem nézhetjük tétlenül azt, hogy lelketlen amitők mint adják saját fiaink kezébe az eddigi békés hajlék felgyújtásához a tűzcsövét és tiszteletteljesen felkérjük nagyméltóságodat, miszerint a vármegye belbékének, a lakosság élet- és vagyonbiztonságának megóvása érdekében minden rendelkezésre álló törvényes eszköz felhasználásával odahatni méltóztatassék, hogy ezen kárhözatalandó irányú nyomatványoktól a postai és vasúti szállítási jog megvonassék, s annak a nép kezébe való jutása, alkalmas módon megakadályoztassék. Ha pedig kérelmünk teljesítése ez idő szerint valamely törvényben gyökerező akadályba ütköznék: az igazi szabadelvűséghez és a sajtószabadsághoz, mint a közszabadság biztosításának óráiban tartásához mindenkor tanúsított tántorítatlansággal ragaszkodásunk dacára sem habozunk kijelenteni, hogy ezen sajtótermékek, melyek az osztály és felküzeti gyűlölség és a törvények elleni lázítás magvát hirtik el népünk közt, a sajtószabadság magas eszméje ellen elkövetett merényletek, ama dicő kor egyik legnagyobb alkotásának neve alatt elkövetett visszaélések, melyeket, mint rút fekelet a megtámadott testből, mielőbb eltávolítanunk kell, ha nem akarjuk, hogy megemlékezzék az egész szervezeten.

Tőlünk feltehetőleg védekezünk tehát emez ortvámadosok ellen, melyek veszélybe dönthetik hazánkat: ugyanazért kérjük nagyméltóságodat, méltóztatassék szükség esetén a

még ily válságos helyzetben is újabb érveteket talál, mentven magát körfomszakaditig.

A női büntettek kiderítésének egy másik nevezetes akadálya, hogy a nő-büntettes még beismerésében is megbízhatatlan, azon egyszerű oknál fogva, mert ugyanazt az eseményt kétszer egyformán elmondani képtelen. A bűncselekedés kivül a pillanatnyi benyomások gyors változása itt is szerepet kár.

Nem kevésbé bitor a női büntettes a tagadásában. És ebben ép úgy nem rendíti meg a lelkésesebben szóló bizonyíték sem, mint a hogy igazságtalannak fogja venni minden körülmények között a bűnösség kimondását a folyományaként annak, hogy nem tud a nő oly nagy bünt elkövetni, hogy azzal szemben egyenlő erősségű mentő indokot ne tudna állítani a lelkében.

Egy azonban bizonyos, hogy az elkövetett bűn terhét a nő a legtrikább esetben igyekszik másra áthárítani. S ebben tetemesen felülmúlja a férfi nemet. A szeretet és szánalom érzelmet még a bűnös női lélek sem veszt el, és bizonyos az, hogy a nő igazi jellemvonása a szeretet végtelensége, a mely előtör feltétel nélkül minden körülmények között.

És azért teszik elenyésző csekély részét az összes elkövetett büntetteknek azok, a melyeknek nő az alanya.

leggyökeresebb orvoslási módhoz, a sajtótörvény megfelelő módosításához folyamodni, illetőleg ily irányú törvényjavaslat előterjesztése iránt a kellő lépéseket megtenni.

Kell Szabolcsvármegye közönségének Nyiregyháza, 1897-ik évi december hó 13-ikán tartott rendkívüli közgyűlésében.

A vármegye közönsége nevében:

Mikecz János, alispán.

Az egyri érsek a szabolcsmegyei szocializmusról.

Dr. Smassa József érsek a szabolcsmegyei szocializmus mozgalom alkalmából főpásztori levelet intézett az itteni papsághoz. A latin nyelvű főpásztori levél magyarra fordítva így szól:

A jókáró szeretet, melylyel a gondjainra bízott szabolcsmegyei hívek iránt viseltetem, s melynek erejét a jelen idők súlyosága még inkább fokozni látszik, arra indít, hogy az ottani események folyását különös gondnal és atyai jóindulattal kísérjem.

De ez örökös figyelmem több aggodalmat, mint vizást kell bennem, mert az ottani közállapotok biztossága, s nyugalma óhajtasaimnak meg nem felelő tokon áll. Egyfelől ugyanis súlyos bajok hatnak nyomásztól, másfelől a szorongó kedélyek izgalma többeket erőszakos elhatározásokra csábít, mintha bizony a magasabb, szellemi és anyagi jobbléteket reményét a közrend és jog felforgatásában és megrendítésében feltalálni lehetne.

Semmi kétségem, hogy hivatások tudatában a kedélyek lecsillapításán minden gondtal fáradoztatok. Hisz lelképásztorok oktató tanácsaira akkor van legnagyobb szükségök a híveknek, midőn az anyagiak lázas vágyától hajlva, boldogulásuk felteletit család tanókkal megtevesztve felismerik, és a becsületességgel mint gy rohamszerűleg szakítanak.

A lelképásztorok kötelessége a tömegek feligatott szellemet lecsendesíteni, és őket az igazságra, a mindenben szükséges mérsékletre idejekorán való intelmeikkel visszateríteni. Isten parancsainak, s a haza törvényeinek megtartásával sanyaru sorsa enyhítését keresni kinek-kinek szabad. De a magánjónak csak az igazságszeretet és becsületesség útján kell érvényesülnie és komolyan megvizlelendő, hogy bármily igazságos ügynek igaztalan védelme lefejtasító.

Tavol van pedig az igazság minden erőszakoskodástól és legkivált ama titkos szövetekezesektől, melyek a jog védelmének ürügye alatt a közrend megingatására vezetnek. — Hogy azokat mily előrelátással kell kerülnie minden becsületes embernek, kétséges nem lehet.

Mindazonáltal szemben azokkal a fenyegető veszélyekkel, melyekről biztos értesüléseim vannak, éber gondossággal mindegyre hirdessétek ezt, hiteketek a katolikus név szentsége és a honszert elve által buzdítva, hogy az ily szövetezetekkel semmi közösséget ne tartsanak, mint amelyek a nép jogos igényeinek semmit sem használhatnának és legelőbnyire büntletekbe sodorják azokat, kiket csábító bujtogatásaikkal feltűzeltek.

Ne feledjék hiteiket soha, hogy a legelső szabadság a büntelenség, s úgy viselkedjenek mindenkor, hogy a törvény büntető szigorja egyiköket se sújtsa, „mint gyilkost, vagy tolvajt, vagy gonosz beszédűt, vagy idegen vagyon megtámadóját.”

Szeretett testvéreim és fiaim! A papságnak, ha valamikor, a nép háborgásaiban kell a társadalmi rend fenntartásának buzgó tevékeny munkásul bizonyulnia.

És mivel mennél magasabbra emel valakit a köztisztelet befolyása a szellemekre, annál hatásosabb! egész lélekkel azon kell lenni mindannyioknak, hogy szóban és tettben való mérséklet, komoly méltóság és szilárság által a közbeesülést, közelsimerést kivijják maguknak; és kerüljenek mindent,

a mi akár az eszélyességgel, akár a szellemek kibékítésének munkájával megférhetnek lennek mutatkozni.

Ez uton és módon bekövetkezendőnek hiszem, hogy hivaték mind igazságos kívánalmait, melyeket talán támaszthatnak, mind méltányos óhajait, melyeket lelkük mélyen ápolgatnak, mások sérelme nélkül megnyerhetik. Bizvást várható, hogy a jogos és igazságos igényeknek a hatóságok eleget tesznek. Ezt nem csak az igazságérzet, de elismert kormányzati eszélyük is sugallja: hisz nyilvánvaló, hogy Szabolcsmegyének, mint a hon egy részének biztonsága és nyugalma a közjónak is nagy érdeke.

Budapest, 1897. december 15-én.

József, püspök.

Ugyancsak a szocialis mozgalmakkal kapcsolatban a következő körlevelet intézte Kiss Áron, a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöke, a szabolcsmegyei ev. ref. lelkészekhez:

Kedves Lelkipásztor társaim!

Mindenfelől azon szomorú hír érkezik hozzám, hogy evangélium szerint reformált egyházunk hívei közt is járnak kelnek a konyoly hintők, idegen szellemi izgatók kezdik minden eszközzel eltéríteni őket a rendes foglalkozástól, ki akarják ölni a szivekből a költesség szent fogalmát, miáltal az Istenről belénk ütöttet védő erősség a lelkiismeret ingaltatik meg. Szocializmus név alatt terjesztetik a mérég, mely népünk eddigi ép-ségét megrontja és halálra veszedelembé sodorja.

Annai csapás és szerencsétlenség sorozatán át eljutott édes magyar nemzetünk a szabadság és törvény előtti egyenlőség tiszta légkörébe, az isteni csodálatos gondviselés által megtartottat ő haza földén, — és ime! most állanak elő az ellenségek, csábítván a népet, hogy önön kezevel forgassa fel az isteni és emberi törvényen alapuló társadalmi rendet.

Isteni és emberi törvény, hogy az ember orozája veritékével keresse kenyerét, azaz munkálkodjék; valamint az is, hogy felebarátjának ne kívánja és ne vegye el semmijét (X-ik parancsolat), mert az ő önön vagyonja is e törvény által biztos egység. Ha valahol igaztalanság történik, a törvények által kell azt orvosoltatni, nem pedig erőszakkal és önhatalmulag, mert ez maga igaztalanság!

Egyenlő testi és lelki erőt, tehetséget, ügyességet, szorgalmat, kitartást nem adott a Teremtő egységeknek, sem egyenlő vagyont és birtokot, ily egyenlőségre! Almodozni hiába való dolog; növények, virágok, fák, állatok sőt maguk az égitestek is ezer és ezer külön-féleséget tüntetnek fel világtérlemés óta. — Ebbe ember bele nem szólhat megváltoztatolag. De minden eltérő sajátság más-más előnyt, hasznót, orvosi és tápláló erőt rejt magában, mindenik saját rendeltetéssel, czéllal bírván, az egyetemes összehatásban a külön-féleség a közjólétet szolgálja. A társadalom világában használjuk fel a nekünk adott talentumokat, türelemmel a hűség munkásság útján s megadja az Ur azokat, a kik a reájuk bízott talentumokat az ő törvénye szerint használják fel.

Az ő törvénye pedig „szeresd felebarátodat!” Ez isteni tan hason az szegényt és gazdagot egyaránt, akkor közeledek el Isten országá. Hogy ez teljesen még el nem érkezett, annak épen emberi gyarlóságunk az oka, ezért kell imádkoznunk az Isten országá előjvetelért; de ha századokra vissza tekintünk, nagy előhaladást tett, s mindig erősödik az isteni tan, annak megvalósításán munkálnak, államok és társadalmak, azon magasztos zászló felirat alatt „legyünk egymás segélyére.”

Jól tudják önök, kedves lelkipásztor társaim mindezen evangéliom erősítő és vigasztaló igazságokat, — épen ezért tartózkodom a részletes utasításoktól annyival inkább mert apostoli buzgalmu esperesük, Nagytiszteletű Görömbei Péter ur már november 27-én

kelt körlevelében felmutatta a működési kört, méltatta a részleteket is; — annyival inkább mert megvagyok győződve, hogy köteleseégeiket rendületlenül cselek teljesíteni.

Csak is intőkére fordulok önökhöz, hogy kísérjék a legkomolyabb figyelemmel híveik körében a veszedelmes mozgalmat, s nem csak szószéken világoztassák fel őket, hanem még inkább egyes hívekkel való beszélgetés és érintkezés családiasabb útján hassanak a szívekre. Különösen felkérem, hogy az iskola-tanító urakat, kiket a közszólás ugy is néptanítók nevével szokott illetni, — intsék, kérjék és figyelmeztessék, hogy segélyre legyenek a köz-segben és gyülekezetben levő jó rendnek s a lelkészekkel együtt hűséggel öröködjének, vigyázzanak. Lelkes és tanító e két tényező együtt hatásából a legjobb várható. Világoztassák fel mindnyájan meggyőzőleg a családapákat és anyákat az isteni és országos törvények iránti engedelmesség üdvös voltáról; felmutatván a szomorú következményeket, melyek azok meg nem tartása után érik utól őket, sőt az egész népet. A végkimenetel épen nem az álmodott boldogság, hanem a kőnyomor, szerencsétlenség leend, mert család, egyház és haza jóléte egyaránt kozkán forog akkor, e három körön kívül pedig társadalmi jólét nem lehetséges.

Egész lelki erélyvel és jézusi szelidséggel, a valóban szenvedők iránti belső részvétellel munkálkodjanak a hívek között ily irányban, ez buzgó kéresem lelkipásztor társaimhoz.

Az áldott Ur Jézus Krisztus töltse ki reájok szent-lelkét bő mértékben és szentelje meg sikerrel az ő országának igaz és hű szolgálót, hogy az ő segélyével megtarthassák a kicsiny hitűeket a hajótöréstől, elsüllyedéstől.

Debreczen, 1897. december 14.

Kiss Áron, püspök.

A nénike!

A nénike dohog! A nénike zsörtölődik! A nénike perlekedni akar!

A nénikéknek egyáltalán az a szokásuk, hogy dohognak, zsörtölődnek, perlekedni akarnak mindig és minden áron.

Hiszen méltóztatnak ismerni az életből ezeket a nénikéket! Azokat a rendszerint száraz, sovány, ráncos bőrű, egyébként tiszteletré méltó honleányokat, akik tekősbekahéj keretű pászszemmel az orrukon, hálóba rakott, fakult fekete cipőkes lőkötővel borított kontyukkal, rég mult évtizedek divatja szerint szabott ruhájukban egész nap kőtőgetik a megszámálhatatlan mennyiségű harisnyákat és eközben, de mások is, szőlják, szapultják a világot, tőprengenek az új idők új eszmei felett, amelyek sehogy sincsenek nyúkra, s legfőbb gondjuk, hogy hibát keressenek ott is, az olyan dolgokban is, amelyek csak előttük szokatlanok.

És ezeket a nénikéket semmi sem bántja jobban, mint ha maguk körül életerős, piros posztság fiatal nemzedéket látnak. Az ezek közé tartozóknak aztán nincs egy szavuk, nincs egy mozdulatjuk, amely ne bántán a nénike felteve titkolt, de valójában szinte meg-megherhellen irigységét. Eleinte talán magukba folytják nem tetszésüket, de sokáig nem bírják. Kitér belőlük, s ha nem is eget, legalább is feltétlen tiszteletet, szavuknak teljesen hitelt adó, véleményüket mindenekben elfogadó hallgatóságot kér, sőt követel. — Kezdetben csak egyes megjegyzéseket tesznek, azonban mihamar szabadon eresztik bőszes szóáradatukat s csak úgy hangzik a ház és környéke abba a sok, mennél több és mennél képtelenebb mesébe, aminek gyűjtő elnevezése a — petyka! . . .

. . . Tisztelet laptszunk a „Nyirvidék”, ugy látszik, ilyen nénikével akarja kinőni magát velünk szemben.

Kora — XVIII. év — meg van hozzá. Hogy a többi képesítése meg van-e? — azt

ma még teljes határozottsággal nem állíthatjuk.

Hanem hogy az akarat immár nyilvánulni kezd benne, azt veszszük észre!

Meg van az alkalm is. Hiszen már idestova egy egész évnegyed óta batorkodunk élni, beszélni és cselekedni. A nénikék előtt pedig egy negyedév hosszú idő! Szinte értelmetlen hát, hogy őnagysága indulatit egész mostanig képes volt magába folytatni!

De hát utóvégre is erőt vettek rajta. Már a multkoriban megkezdte gyöngéd célzásait és megjegyzéseit. Azokat a bizonyos jóakaratu mezbe öltöztetett, nénikés, szelid tanácsokat.

Mi egyelőre úgy tettünk, mint ha észre sem vettük volna. Csak hadd zsörtölődjék a nénike, ha jól esik neki! — gondoltuk magunkban. Csak költögesse harisnyait s pislogjon pápaszeme fölött felénk is, ha neki ugy tetszik.

Most azonban, vasárnapi számában, féket veszve ront nekünk. „Nyiregyháza számadásai a vármegye közgyűlése előtt” című cikkében olyan kukli-predikációt vágott ki hogy csak ugy reszketnek tőle — az ablakok! Mert hogy azokat üvegéből vannak!

De a nénikék balvégzete utóléte őnagyságát is. Mergéb n — vagy miében — bizonyosan leesett a pászszem az orráról s ez ok miatt, no meg sok minden egyéb ok miatt is olyan hibát fedezett fel bennünk, és olyan hibáért akar meglezekztetni bennünket, amelybe mi nem estünk!

Edes, kedves, drága jó nénike! Ugy-e tetszik tudni mi az a szita? Hiszen a régi jó időkben minden háznál volt kettő-három is. A szita pedig nagyon átlátszó dolog! És mi átlátunk a szítán! — Átlátunk és tudjuk azt, hogy az a cikk jórészt csak reklám akar lenni! Reklám, amely feltűnést keres; amely egy hétig, vagy három napig beszélgetni akar magáról s amely annak a rég elkopottatott újságról fogának a felelevenítése, hogy ha másként nem lehet: polémiával kell felélenkíteni a tespedésnek indult hasábot!

No lássa édes, kedves, drága jó nénike, mi nem ülünk fel ennek a fogásnak! Nem boesátkozunk bele a polemizálásba. Nem tűzük fel egyenként gombostűt a nekünk szánt és fejünkre zudított lezke tövedéseit. Nem is haragszunk a zsörtölődésért, mert hiszen nincs szükségünk annak részletes kimutatására és bizonyítására, hogy a nénikének csakugyan leesett a pászszem az orráról, miáltal a vármegyei közgyűlésről szóló tudósítasunk az a részét olvasta, amely a Nyiregyháza városát érdeklő határozatokra vonatkozott; mert ha ez a baleset utól nem érte volna, akkor nem azt olvasta volna ki tudósításunkból, hogy a város zárszámadásában és költségvetésében előforduló kifogásolható tételek, vagy épen a város polgármesterét vettük védelmünkbe a felettes hatóság szemben.

Nem tesszük meg a kedves nénike kezévért azt sem, hogy az általa felsorolt intézkedéseknek ugyancsak általa böicesen elhallgatott részeit elmondjuk, hogy ebből, ha pászszemét feltenni s higgadságát visszanyerni szives lenne, láthatna, hogy mi az, amit mi nem az egyes intézkedésekben, hanem azokban a fenyegető formulákban, a vármegye és a város között fenálló és meseresen előidézett feszült viszonyra való tekintettel, sajnálatosoknak találunk. Meg azt sem tesszük meg, hogy a nénike által olyan mohó védelemben részesített törvényhatóság határozattal szemben felsoroljuk azokat a köztudomású intézkedéseket, amelyekkel a város képviselőtestülete a törvényhatóságot több tekintetben megelőzte s így a felsőbb ismételt intézkedést feleslegessé tette. Sőt még azt sem hozzuk fel a nénike predikációjával szemben a magunk igazolására, hogy a nénike egészen elhallgatta például a többek között azt is, hogy a

törvényhatóság határozatában — mint mondani szokás — milyen orrot kaptak még a zárszámadás felülvizsgálását teljesítő bizottság tagjai is, amiért a városi házipénztári és számvédelmi hivatalt az ott talált rendért megdicsérték.

Nem, édes, kedves, drága jó néne! Mindezeket nem tesszük, már csak azért sem, mert hiszen akaratlanul is olybá tűntetnénk fel a dolgot, mintha a vármegye törvényhatósága a mi támadásunkkal szemben tényleg rá lett volna szorulva a néne védelmére.

Mert nincs, illetve nem volt. Mert hiszen mi nem a vármegye felsőbbhatósági jogait támadtuk meg. Sőt ellenkezőleg, egyenesen örülnék rajta, ha a vármegye ezen jogait komolyan, szigorúan és minden mellékletek nélkül érvényesíteni akarja. Debuisset pridem! Bár tette volna eddig is! Annak idejében mindig! Akkor bizonyára nem hangoztatnák ma uton-utfélen, avatották és avatlatlanok az elmúlt évek mulasztásait, amelyek miatt lám a néne is milyen riadó lelkesedéssel csörgeti a be sem fejezett „alispáni vizsgálata” ma még teljesen és mindenki előtt ismeretlen „eredménye”-nek Damokles-kardját, amely tehát még mindig csak a levegőben függ.

Szálljon hát magába, édes néne — ha ugyan a nenikék képesek az ilyesmire, — és lássa be, hogy nagy nekibuzítást bizony falra festette az ördögöt, mikor velünk szemben a vármegye törvényhatósági jogainak megvédelmezésére szállott sikra nagy kardcsörtetések közepette.

Lássa be, hogy mi a vármegyei határozatoknál nem a felülbírált kérdések lényegére vonatkozó tartalmát, hanem a hozzájuk fűzött kardcsörtetéseket találtuk sajnálatosnak.

Sujtson le az a kard, ha csakugyan kard! Sujtson le oda és azokra, ahova kell és akik megérdemlik — de ne csörgessék unos-unatlan ott is és akkor is, ahol és amikor csörgése legfeljebb azt eredményezi, hogy a tudatlanokban gyanút, lélekölő, becsmérlő bomboló gyanút ébreszt és baltit!

Ez ok miatt tettük mi meg azokat a megjegyzéseket, amelyekért a mi kedves, drága jó nénikénk úgy meghozorált, hogy még a hírlapírói „függetlenség”-ről is lezékelt akart adni nekünk. Olyan lezékelt, amelynek lényege oda lyukad ki, hogy „a vármegye közéletében felmerülő eseményeket azonban csak dicsérni szabad!”

Csókoljuk a kiszíthandját, édes néne, hanem a hírlapírói függetlenség dolgában már csak inkább a magunk véleményénél maradunk!

„Oh che baccano . . .“!

*„Oh che baccano sul caso strano
Andrà dimani per la città! . . .“*

Verdi „Álarczos bál” című operája harmadik felvonásának végén fordul elő ez a gunyos karének, amelyet magyarul így énekelnek:

*Valóban szép ezen történet;
Lesz min nevetni a városnak!*

A múlt pénteken éjjel elkövetett négy bolt-feltörés juttatta eszünkbe ezt az olasz szállóigét, amelyet Tóth Béla „Szájru-szájra” cz. kötetének 305-ik lapján találhatók. (Megnevezük forrásunkat, nehogy olyan színben tűnjünk fel, mintha olaszul is tudni akarnánk.)

„Lesz min nevetni a városnak!” — gondoltuk magunkban szombaton reggel, mikor a betörések hírére meghallottuk. Mert ezen az eseten bosszankodni nem, csak nevetni lehet.

Van is abban valami határtalan komikum. A város kellős közepén egy éjjel négy boltot törnek fel egymásután, vas- és vasalt-ajlókat feszítve fel, üvegtáblákat zúzza be, süvegcsukrot tucatszámra, a hentes boltban szá-

lonnát, kolbászt, húst kilószámra, — a szeszüzletben liqueurket, szivart ládászámra szedve össze, s mindez egy éjjel, a piaczon. Olyan üzletekben, amelyekhez közel egész éjjel égő villamos lámpák világítanak s olyan helyeken, amelyek előtt talán öt-percenként is megfordulhatnak az éjjeli szolgálatra kirendelt rendőrök, ha . . .

Ha?

Nos hát igen: ha az éjjeli szolgálatra kirendelt rendőrök nem az éjjeli kávéházakban, meg mit tudhassuk azt mi, hogy hol töltenek el az időt!

Hát nem kaczagató és mény ez? Ilyen kijátszása rendőreink éberségének? Közvetlen az orruk előtt talán órákat töltöttek el a betörő urak munkájukkal, mert hiszen akárhányan voltak is, nem működtek egyszerre mind a négy helyen, ami abból is nyilvánvaló, hogy a hentes üzletben egy kiűrtített snapszos üveget hagytak ott, amelyet bizonyára az őket nyugodtan cselekedni engedő rendőreink kedves ezés-gére, avagy bekeséges éjszakai nyugodalomra ürtettek ki!

Bizonyos igaz ugyan, hogy a szombatira virradó éjjel nem a legényelmesebb dolgok lett volna a rendőreink bejárni a felügyeletükre bízott város- és utca-részeket az ólmos idő következtében sikóssa vált járdáknak miatta, — amde az is bizonyos, hogy mindn valamirevaló rendőr tudhatná azt, hogy akik gonosz járhatnak, azok rendszerint az olyan időt választják, amikor arra számíthatnak, hogy sem rendőr, sem más békés polgárember nem szivesen jár az utcán. Épen ilyenkor kellene hát kétszeres éberséget kifejteniök!

Vizsont az is bizonyos igaz, hogy igen könnyű s nagyon is szokásos a rendőrök és általában a rendőrség fölött elítélő bírálatot mondani. Ez így van nem csak nálunk, de másutt is széles e hazában, sőt széles e világban. Mihelyt valami baj sük, amelyet a rendőrség megelőzni nem tudott, menten kész a sújtó ítélet. Mig ellenben, ha bármilyen nagyobb veszedelemtől sikerül megóvniok a polgárok vagyonaát és életét, azt érdemül csak nagy ritkán, legfeljebb egyszerű kötelesség-teljesítésnek tekintik mindenki.

És mi ennek tudatában sem késünk kijelenteni, hogy abban a négy bolt-feltörésben egyenesen a nyiregyházi rendőrséget hibáztatjuk.

Hibáztatjuk az egész rendőrséget. Hibáztatjuk a rendőrség gondosságának és éberségének hiányát és hibáztatjuk fegyelmetelenségét.

Nem mennék ennyire, ha ezek az esetek a város legkölsz utcáiban történtek volna meg. Nem tennék talán akkor sem, ha huzamosabb idő óta ez volna az első eset Nyiregyházán a betörések krónikájában. — De mikor a város közepén egy éjszaka négy boltot törnek fel és rabolnak ki, — amikor az ellopott tárgyak mennyisége arra enged következtetni, hogy bizonyára szekérral jártak és szedték össze az elvitelre érdemesnek talált dolgokat, és mikor csak a legutóbbi napokban már az ó-szölőben több borház feltöréséről tettek jelentést a rendőrségnek: — arra a meggyőződésre kell jutnunk és annak kell kifejezést adnunk, hogy rendőrségünk gondossága, és fegyelmetelisége épenséggel nem áll arányban a reá váró feladatokkal!

Hallottuk mi azt már régen sokféleképpen, — személyes tapasztalatokkal nem rendelkezünk, — hogy a rendőröket és az azok ellenőrzésére kirendelt biztosokat éjjelenként a kocsimákban és kávéházakban találhatjuk meg, akinek esetleg szüksége van rájuk. Nyáron ott hűsölnek, télen ott melegszenek, szóval telen-nyáron s az évnek minden szakában ott és olyan helyeken igyekeznek elűzni az esteli és éjjeli órák unalmát.

Eddig csak hallomásból tudtunk ezekről, de most már hisszük is. Mert különben egyenesen megfoghatatlan lenne, hogy miként működhetek volna a múlt pénteki éjjel

jómadarai olyan zavaratlanul, ha csak egyetlen egy rendőr is kint lett volna, kint járkált volna az iskola-utcától kezdve a vármegyeház térig, akárhol! Hiszen az éjjeli csendben sokkal kisebb zajis messze-hallatszik, mint egy kifeszített ajtó roppanása!

A gondosság, éberség és fegyelmeteljes hiányára vall ez az eset. Olyan hiányára, amely mellett igazán csak a nyiregyházi nép jámbor erkölcsén mulik, hogy a város-háza palotáról mindeztideig nem lopták el egy szép holdvilágos éjszakan a mérleg- és pallos-tartó szobrokat, vagy épen a város-háza kapujába rendelt éjjeli őrhóna alól azt a bizonyos zengetés szavú tülköt.

Pedig ha azt is ellopják! — no akkor már nemcsak a városnak, hanem az ország-nak is „lesz min nevetni”!

Kettős tanári jubileum.

Szerényen, zajtalanul, szinte a nagy közönség tudomásán kívül ünnepelték meg Szlaboczký Imre és Mészáros Ferenc helybeli főgymnáziumi tanárok tanári mtködésük huszonötödik évfordulóját. Azaz, hogy tulajdonképpen nem is ők ünnepeltek, hanem őket ünnepelte az iskola előjárósága, tanársága és ifjuság, mikor az elmúlt szombaton tiszteletükre iskolai ünnepet rendezett. Ez ünnep jelentőségét hosszasan fejtegetni fölösleges azok előtt, kik a tanítás munkáját és becsét felismerni és méltányolni tudják: becsületes munkában, sokszor nehéz viszonyok közt átélte huszonöt esztendő, melyet a kétségkívül megállapítható siker telöz be, önönmagát magyarázza és dicsőíti. S Szlaboczký Imre és Mészáros Ferenc, kik bár egész lelküket és szívüket az iskola szolgálatára szentelték, az iskola falain kívül is, társadalmunkban is kiváló helyet tudtak biztosítani maguknak, megérdemlik, hogy ez alkalommal az elismerés és hála szavait juttassák hozzájuk azok, akik az ő önzetlen, nemes fáradozásuknak részesei voltak és nagy részben gyümölcseit élvezik. Ez elismerés és hála szavai hangzottak el a főgymnáziumot kormányzó tanács részéről, midőn az érdemes professzorok sikeres munkásságát jegyzőkönyvében örökölte meg s köszönetét h. felügyelője, Benes László által tolmácsolta; ugyancsak az érdem elismerése tünt ki Bartholomaeidesz János tb. főesperes üdvözöl beszédeök, ki az egyház nevében róta le a hála adóját.

A tanártestület nevében az igazgató, Martinyi József szólott az ünnepeltekhez, különösen kiemelve a jubliánok erős kötelesség érzetét és határozott karakterét.

Végül az ifjuság nevében Vietórisz István VIII. oszt. tanuló szólott az ünnepeltekhez, mint olyan férfiakhoz, kik nem csak tanítás-sal, de jó példával is igyekeznek a nevelés munkáját sikeressé tenni.

Az üdvözöl beszédekre mindkét jublián külön-külön válaszolt meghatóttan és nagy hatással, főleg ott, ahol multjokból elvénitettek fel egy-két részletet, vagy a hol a jó tanár föltételeit magyarázták.

Az iskolai ünnepnek ezen pontokból álló programját az ifjuság dalosköre egészítette ki két számmal (Üdvözöl dal, A tihanyi eechoz).

Megjegyezzük még, hogy ugy a tanártestület, mint az ifjuság azon két osztálya, melyekben a jubliánok ez évben osztályfők, díszes arcképalbumot nyujtottak át emlékül az ünnepelteknek. A tanárok emlékmondatokat is irtak a két albumba.

Az ünnepély után a tanártestület tagjai az ünnepeltek lakásukra kísérték, hogy ott a családi körben is kifejezzék jókívánataikat, este pedig a tanács tagjaival s néhány vendéggel együtt kedélyes lakomára gyűltek össze a Koronában, hol sok szellemes felkösönlöt hallottunk nem csak a jubliánokra (Benes László a város nevében is, Májerszky Béla a pártfogóság képviselőében, dr. Trajti-

ler Samu a püspök, dr. Vietórisz József a régi tanítványok, Dömötör György és Bónis Menyhért a más felekezetűek nevében), hanem a főgimnázium felügyelőjére (Porubsky Pál), igazgatójára (Somogyi Gyula) s különösen a tanács és tanártestület között fennálló testvéri jó viszonyra is (Martinyi József) stb. stb.

Szóval az estély is kiválóan sikerült s mi, a nagy közönség munkatársai és szószólói azzal az óhajással fejezzük be értesítésünket, hogy Szlaboczký Imre és Mészáros Ferencz tanár urak ötven éves jubileumukat is oly fiatalos jóerőben és jókedvvel ériék meg, mint a mostanit. Isten éltesse őket!

Karácsonyfa-ünnep a központi kisedővodában.

Kedves, bájos ünnepély volt. Kedves, bájos, szívet melegítő. Örömmel volt látni azokat az örömtől ragyogó szemeket, azokat a gömbölyű, mosolygó arczocskákat!

Hogy álltak körül a csillogó karácsonyfát! Csak a romlatlan gyermekie kedély tud örülni, élvezni igazán! . . .

Melcer Margit kisasszony a vezetése alatt álló központi kisedővó infézetben 21-en délután karácsonyfa ünnepélyt rendezett, kis tanítványai számára.

Nem lehetett száraz szemmel nézni az apró szentek repeső örömet, a mint az angyalka által hozott karácsonyfáról lehullott a lepel. Igazán olyan meghiúsult volt, a terem közepén gyönyörűen gazdagon díszített ragyogó csillogó fényben állt, körülötte pedig tágira nyílt szemekkel a gyerekek ujjongtak. 58 kis leányunk, fiunka hoztak az angyalka karácsonyi ajándékot, annyi részre van a Margit néni szíve osztva.

A picinyek gyönyörködtek a szépséges szép fában, a nénik és bácsik pedig a picinyeknek.

Mikor végre magukhoz értek a meglepetés okozta zavarból, vékony hangocskáikon ragyújtottak erre a szép gyermek dalra:

Itt van a szép karácsonyfa
Minden ága jól megakrva
Angyal kezek hozták ide
Jó gyermekek örömeire.

Aztán előlépett egy ökölnyi fiucska és bátor erős hangon felköszöntötte a szeretve tisztelt felügyelő bácsit, Serty Gyula urat. Majd sorra bemutaták tudományukat, énekeiket, verselket, közben-közben olyan érdekes epizódok fordultak elő, hogy nem állta meg senki nevetés nélkül. Egy kis leányt a ragyogó fa annyira confundált, hogy a kért versike helyett újból hozzáfogott a szeretve tisztelt felügyelő bácsi újbóli felköszöntéséhez.

Hát egy kis moszat fiúval mi történt? Mikor Margit néni felszólította, rémesen kinyílt szemekkel füve maradt. Újra fölhivták, meg sem mozdult. Erre az angyal türelmű Margit néni kézen fogta a kis renitenst és úgy vezette a nénik és bácsik elé, hát uramfia, eközben leessett . . . leessett . . . eh nem vagyunk Angolországban . . . leessett a nadrágocskája a kicsinek, ezért nem mozdult hát a kis lovag, de mikor fölötözött a megzavart harmonia helyre állt, olyan szépen elmondott egy harezias versikét, hogy csupa gyönyörűség volt hallgatni.

A versikék, köszöntők elmondása után, következett a játékszerek és csemegék szétosztása. A kis leányok babát, a kis fiúk kardot, puskát kaptak. Olyan hangos örömmel fogadták a gyermekek a sok szép holmit, hogy a karácsonyfa majd eldőlt a meghatottságtól.

Végre énekeltek a kis babák, igérve, hogy jók lesznek mindig, ezzel aztán véget ért a bájos ünnepcske, mely ékes szóval dicséri Melcer Margit kisasszonyt.

Gratulálunk kis tanítványaival elért nagy sikeréhez.

Hirek.

— **Ünnepi számunk.** Ünnepi számot adunk a közeli karácsonyi ünnep alkalmából. Szokása ez a sajónak, s ennek a szokásnak hódolni kívántunk mi is. — A rendesnél nagyobb terjedelemben jelentjük meg lapunkat s gondoskodtunk arról, hogy megfelelő színvonalon álló eredeti dolgozatokkal kedveskedhessünk olvasóinknak. Kérjük, fogadják szívesen igyekezetünket, s kívánunk *boldog ünnepeket!*

— **Kinevezés.** Ő felsége *Somossy Mihály* debreczeni kir. ítélő táblai tanácsjegyző albirót a mármaros-szigeti törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

— **A nőegylet felolvasó estélye.** Valóban sikerült felolvasó estélyt rendezett a nyiregyházi jótékony nőegylet az ág. hitv. evang. központi elemi iskola dísztermében a múlt szombaton, e hó 15-án. A hasonló czélokra kiválóan alkalmas terem — amelyben csak a villamos világítást nélkülözött az immár nagyobb világos-színház szokatott szemek — szépen megtelt előkelő intelligens közönséggel. Elsőben dr. *Bartók Jenő*, a helybeli ev. ref. egyház tudós ifjú lelkésze ült a felolvasó asztalhoz és olvasta fel *Sulamithról*, az „Enekek éneke”-nek erről a megragadó költészettel megrajzolt női alakjáról s vele együtt az „Enekek éneke”-ről írott magas színvonalon álló dolgozatát. Felolvasásának egy részét, amely szorosabban a Sulamith történetével foglalkozik, lapunk más helyén találják meg olvasóink *Utána Klár Gusztávné* urnó játszott a Mendelssohn Rondó capricciosóját dilettánsoknál ritka tökéletességű technikával és igen helyes felolvasással. A felolvasott tapsvihar után *Jósa Mártha* k. a. lepett ki az emelvényre és énekelte el *Sinluzia* románcát a Paraszt becsületből és a Sidónia keringőt *Verő Györgyöt* észrevehető indispozíciója mellett is olyan hatással, hogy a szünni nem akaró tapsokra magyar dalokat is kellett énekelnie. Végül *Maurer László* ur adta elő az „Azok a nők” című víg monológot, a nyiregyházi közönség előtt jól ismert rutinjával és tartotta folytonos derűltségben hallgatóit. Az érkölesileg oly szépen sikerült estély a belépi díjak esekélyisége mellett is szaz forintot megközelítő tisztajövedelmet hozott a nőegylet pénztárába.

— **Házasság kötés.** *Eördögh Deszö* kir. tanfelügyelő e hó 19-én, vasárnap köztölti házasságot *Szögyényi Ida* urnóval néhai Szögyényi Emil leányával Jékén.

— **Az átváltozott szobor.** Emlegettük mult számunkban, hogy a vármegyeház frontján levő két fülkébe Kallós Ede szobrásznál megrendelt két szobor megérkezett. Akkor azonban a szobrok még nem voltak kibontva gondosan leszógezett kádáikból. Mikor aztán a ládákat felbontották, kiderült, hogy az egyik, amelyiknek Szent Istvánt kell ábrázolnia, tényleg őt ábrázolja ugyan, de a másik, amelyik Szabolcs-vezérnek lett volna a hihetőleg képmása: egy borotvált képű, fején koronát viselő, kezében az ország almáját tartó alak, akiről tehát mindent inkább fel lehet tenni, amint azt, hogy Szabolcs-vezért ábrázolná. Ilyen körülmények között ezt a szobrot — amely bizonyosan tévedésből küldetett le — a vármegye természetesen nem fogadhatja el.

— **Új ügyvéd.** Dr. *Szesztay Zoltán* a napokban tette le Budapesten az ügyvédi vizsgát, s irodáját Nyiregyháza nyitja meg.

— **Az árvák Karácsonya.** A helybeli jótékony nőegyletnek évről-évre gyöngéd gondoskodása tárgyát képezi az, hogy az árvaházban tartott árvák es maradjanak ki azok közül, akiket a Karácsony ünnepe a szeretet jeleivel örvendeztet meg. Az ugynevezett Karácsony szombatja előtti nap délutánján rendezik részükre a karácsonyfa-ünnepélyt, amelyen különféle hasznos ajándékokat osztanak szét köztük. Ez évben ma, csü-

lörtökön délután megy végbe ez a szerény, de a szerencsétlen kis teremtésűk sziveskőjébe örökre feledhetetlenül bevésődő ünnepély, a nőegylet pacsríta-utcai árvaházában. Idevonatkozólag a nőegylet elnöksége a következő sorok közlésére kért fel bennünket: A helybeli jótékony nőegylet által fenntartott árvaházban a szokásos karácsonya f. hó 23-ik napján d. u. 1/5 órakor fog az árvák részére felállítani, mikorra az árvák iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja: a nőegylet elnöksége.

— **Szűk a városháza** Ezt sem igen álmotdák volna meg ezelőtt alig 22 esztendőkel, amikor a városháza díszes és az akkori fogalmak szerint óriási terjedelmű palotáját felépítették, hogy két évtized elmúltával kicsiny lesz az épület. Pedig ma már az igaz, hogy nemcsak a városi hivatalok vannak ebben az épületben elhelyezve, hanem ott van a kir. pénzügyigazgatóság és adóhivatal is, de az ezek által elfoglalt helyiségeken kívül a többi helyiségek ma már a városi hivatalok megfelelő elhelyezésére elégtelen. A pár év előtt épített emeletes szárnyépülettel együtt is. Már az elmúlt nyár folyamán szóba került ez a körülmény a képviselőtestület előtt. — Akkor azonban azt határozták, hogy előbb kérdést tesznek abban az irányban, hogy a pénzügyigazgatóság és a kir. adóhivatal részére a kincstár által kibérelt helyiségeket a mostani bérelt lejártaival hajlandó-e a kormány ismét bérbevenni? A tudakozásra a napokban jött meg a felelet, amelyben tudatja a pénzügyigazgatóság a várossal, hogy miután a pénzügyigazgatóság helyiségeinek bérelte csak 1901-ben, a kir. adóhivatal pedig csak 1902-ben jár le, a miniszter már most határozott választ nem adhat. Egyedül azonban azt is tudatta a pénzügyigazgatóság, hogy a kir. adóhivatal helyiségei elégtelenek már a hivatal céljaira s kérdi a várostól, hogy a hivatal folytatását képező azon két helyiséget, amelyben most a városi adóhivatal pénztára van elhelyezve, nem volna-e hajlandó szintén átengedni? Tehát kiesni a kir. adóhivatal helye is. A város hivatalai közül meg a rendőrség és a városi adóhivatal helyiségei bizonyulnak napról napra elégtelenebbeknek, s ezen felül a rendőrség feltelesen és tölönchelyisége ma olyan szomorú helyzetben van, hogy ezek részére is okvetlen szükséges megfelelő helyiségről gondoskodni. Ilyen körülmények között most az a választás áll aváros előtt, hogy vagy az udvar hátulsó keresztépületét kell emeletesen építtetnie, vagy valamelyik más helyen is elhelyezkedő hivatal részére másutt helyiségről gondoskodnia.

— **Színházi hír.** *Deák Péter* színigazgató társulata e hó 24-iken érkezik Nyiregyháza s itt december 25-iken kezdi meg előadásait. Az előadások megkezdésére és a bérelt vonatkozó előleges színházi jelentést Színház című rovatunkban találják meg olvasóink.

— **Választás az izraelita hitközségben.** A nyiregyházi izraelita statusquo hitközségnek az elnök, alelnök, hét előjárósági és 33 képviselői tagsági helyre a választás e hó 26-án fog a hitközség tanácstermében megjelteni. A választás, mely titkos szavazás útján történik, délelőtt 8 órakor veszi kezdetét. Különösen az elnöki szék betöltése kelt nagy érdeklődést. Az eddigi elnök *Baruch Arnold* ellenében dr. *Flegman Jenő* ügyvéd megválasztása érdekében szervezkedett egy párt s most mindkét részről erősen folytatódna a „választási mozgalmak.”

— **A nyiregyházi ev. ref. műkedvelő dal-társaság** saját pénztára gyarapítására, Bán Lajos ev. ref. tanító, mint karmester vezetése alatt, 1898. évi január hó 8-dikán, szombaton, az ipartestület dísztermében táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez. Belépti díj: Személy-jegy 1 korona 20 fillér. Család-jegy 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. Az estély műsora a következő: 1. Balaton nóták. Gaal Ferencztől. Éneklő a dal-társaság. 2. Béli Pál halála. Részlet Jókai Mór „Török

világ Magyarországon* című regényéből. Előadja Bán Lajos ur. 3. Népdal egyveleg Hodossy Bélától. Éneklő a dallásaság. 4. Hajósdal. Eckertől. Éneklő a dallásaság. 5. Lócó. Vig monolog. Irta Gaál Móz. Előadja Murányi Géza ur. 6. Magyar népdalok. Éneklő a dallásaság.

— **Köszönet.** A nőgyógyász elnöksége hálás köszönetet nyilvánítja ezúton is Klár Gusztávné úrnak, Jóska Mártha klaszszonynak, dr. Bartók Jenő és dr. Maurer László úrnak, kik szíves közreműködésökkel lehetővé tették a f. hó 18-án rendezett felolvasó estély megtartását.

— **Vadászat.** A nyiregyházi vadásztársulat vasárnap, e hó 19-én a Császárszálláson körvadászatot rendezett, amelyen mintegy 30-an vettek részt. A vadászat eredménye 77 nyul, meg 1 szarka és 1 hajtó. Az utóbbit a fagyos hóról oldalt pattant két szem sörét találta. Az egyik az állán ejtett jelentéktelen horzsolást, a másik a combjába furódott minden komolyabb következmények nélkül.

— **Nyilvános számadás.** A helybeli jótékony nőgyógyász által f. hó 18-án rendezett felolvasó estélye alkalmával a bevétel — a 39 frtot tevő felülfizetésekkel együtt — 124 frt 70 kr., a kiadás 27 frt 70 kr. volt, s így az estély tisztá jövedelme 97 frt. Felülfizettek: Klár Gusztáv ur 5 frtot, Haas Mór ur 4 frtot, Haas Ignác és Klár David urak 2 frt 50 kr.—2 frt 50 kr., dr. ifj. Bodnár István, dr. Flegmann Sándor és dr. Kovách Elek urak 2—2 frtot, Halasi János és Groák Odón urak 1 frt 50 kr.—1 frt 50 kr., Braun Sándor, Deutsch Géza, Ferenczi Miksa, Flegmann Bertalan, dr. Flegmann Jenő, Groák Lajos, dr. Haas Emil, dr. Hoffmann Emil, dr. Jarossy Sándor, Jóska Elek urak. Klár Audorné úrnő, Kovách Győző és Márkus Károly urak 1—1 frtot, Epstein Linka úrnő, Gara Miklós, Klár Lajos urak, Novák Gyulane úrnő, N. N. és Zergényi N. urak 50—50 krt. Fogadják felülfizetéseikért a nőgyógyász elnökséget. *Az elnökség.*

— **Vilamos-világítási cikkek raktára.** Régen érezték már mindazok, akik lakásaikba a vilamos világítást bevezették, egy olyan raktár hiányát, ahol a vilamos világításhoz szükséges tárgyak megszerelhetők volna. Ezen a hiányon segítette most a nyiregyházi vilamosági részvény-társaság, a vármegyeháza-terti Korányi-fele házban olyan raktárt, illetve üzletet rendezvén, be, ahol ezek a cikkek mindig készletben tartatnak és elárulhattnak.

— **Bolt-feltérések.** A múlt péntekről szombatra virradóra éjjel nem kevesebb, mint négy üzleti helyiséget törtek fel Nyiregyháza kellős közepén. Feltörték az iskola-utca és nagy-kálló-utca sarkán levő Fest-féle üzletet. Friss Lajos iskola-utcai üzletét, Soltész Kálmán városházteri hentes boltját és Rottenburg Samu szeszüzletét, az orosi-utca elején. Frissnél és Rottenburgnál az ajtóbetetet feszítették ki, s azután a belső ajtó üveg-tábláját betűre, juttatták be a bolt-helyiségbe. A másik két helyen a kirakítottak zárt látkatokat csavarták le s így hatoltak be. A renklőség a kora hajnali órákban a legszélesebb körű üvöztökés-ket megtette a tettesek kézrekerítésére. A feltört üzletekből: Friss Lajostól 13 süveg czukrot, 15 üveg finom szesz ital, fűgét, 5 kiló füstölt húst. 50—50 kl. rizs-, griz- és köles-kását, 5 frtnyi repényt, 3 forint fillért, 12 rúd szalmit; — Rottenburgtól vagy 20 üveg pálinkát, 1 doboz brittanika- és kuba-szivart vettek el. Soltész-től 15 kiló must, szalonát, 7 sódort, 5 kiló kolbászt, 20 kiló füstölt szalonát, cserébe azonban ott hagyta egy üveg Rottenburgtól került szomorodnit. *Sztárek Ferenc* rendőrkapitány elrendelte a vizsgálatot azon rendőri közegek elen, kik a kérdéses időben szolgálatban voltak.

— **Pénzverés 1898-ban.** A valutarendéssel kapcsolatos arany-, ezüst- és nikkel-pénzverést a jövő évben is folytatják. Az 1897. évben 18,450,000 korona értékben kivet 55,970,000 darab 20 és 10 koronás,

valamint 2 és 1 filléres pénznemeket kívül 1898-ban a következő pénznemeket fogják kivenni: arany 10 koronás 200,000 darab 2,000,000 korona értékben; arany 20 koronás 780,000 darab 15,600,000 korona értékben; bronz 2 filléres 50,000,000 darab 1,000,000 korona értékben; bronz 1 filléres 5,000,000 darab 50,000 korona értékben; mindössze tehát 55,980,000 darab új pénznemet fognak kivenni 18,650,000 korona értékben. E szerint arany 20 koronást 10,000 darabbal többet vernek ki a jövő évben, mint kivertek a lefolyt évben, ez által emelkedik is a kiverendő pénzeknek értéke 200,000 koronával. A többi kiverendő pénznemek értéke és összege azonos az 1897-ik évvel.

— **„Hangulatok”** lesz a czime Bartha Miklós könyvének, mely a könyvpiacra karácsonykor fog megjelenni. Ez a könyv negyven darab prózában írt költeményt foglal magában ily címek alatt: Virrasztás, A nő, Könyvelmőség, Császár győz, Ős apánk, Biróság előtt, Ki a hibás, Az árva, Tapasztalás, Verőfény, Telen, A magának való, Jutalom, Vigasz, A holnap, A szerencsétlen, A halál, Megváltás, Templomban, A költő sorsa, A költő hivatása, Évezrés, Pásztor-tűz, Emlékezet, Otthon, Földéleten, Az árnykép stb. A ki Bartha vezércikkeit ismeri, az fogalmat alkothat magának arról, hogy mily nyelvezettel, mily szingazdag festessel és mily elragadó fantáziával vannak megírva ezek a költemények. A közönség körében szokatlan érdeklődést keltett ez a hír, hogy Barthától szépirodalmi dolgozatok jelennek meg a könyvpiacra. Barthát a „Magyarország” szerkesztője birta reá könyvének kiadására, s a „Magyarország” most azzal kedveskedik olvasóinak, hogy Bartha könyvét díszes kiállításban karácsonyi és újévi ajándékkul előfizetőinek ingyen fogja megküldeni. A könyvet mindenki megkaphatja, a ki a „Magyarország”-ra egy negyedévre előfizet. Az előfizetési díj (3 frt 50 kr.) bármikor be-
küldhető ily cím alatt: „Magyarország” kiadóhivatala, Budapest, Sándor u. 4. Bartha művének bolti ára 2 frt lesz és külön is megrendelhető a „Magyarország” kiadóhivatalában. A „Magyarország” politikai napilap ez idő szerint a legjobban szerkesztett lap az országban. Legelső rangú írónk és publicistáink ma kötségtelenül a Magyarországra irnak. Első sorban Bartha Miklós, az országunk ma legragyogóbb tollu publicistája, további Pázmány Dániel, Hock János, maga a főszerkesztő Holló Lajos, Hentaller Lajos, Incezy László stb. napról-napra a legélénkebb és legelvezetőbb teszik a magyar olvasóközönségnek ezt a kiválóan kedvelt lapját. A Magyarországon jelennek meg azonkívül Móra Istvánnak országszerte feltűnést keltő tárcái. Ugy, hogy a ki eleven, jól értesült és igazán első rangú hírlapot akar olvasni, az bátran a Magyarországhoz fordulhat. A „Magyarország”-ot nemcsak nemes, előkelő hangja, egyenes, nemzeti irányja és minden tekintetben hozzá férhetlenség teszi a magyar olvasó közönség előtt becsessé, hanem az is, hogy a e család minden tagjának nyújt kellemes szórakozást. Tárczái, regényei, eleven hírei, párisi divatlevelei stb. a legkedvesebb olvasmányt képezik. A Magyarországot az éjleli postával küldetik szét, úgy hogy reggel már az ország legtávolabbi részeiben is ott van. Mily előny ez a hivatalosnak, földbírtokosnak, kereskedőnek, iparosnak és minden intelligens embernek, hogy más lapokat megelőzőleg olvashatja már reggel mindazt, a mi az országban és külföldön történik. Az országgyűlést, a hivatalos közléseket, a bel- és külföldi törzsei zárlatokat, szóval mindazt a mi nemcsak érdekes, de az illetőnek állásának és üzletére nézve is nagy befolyással van. Tudjuk, hogy mily előnyösen használják fel egyesek, ha valaki egy nappal, vagy fél nappal el van maradva az eseményektől. A ki ma egy fontos hírt előbb tud meg, az mérhetetlen előnyben van a többiek felett.

A „Magyarország” mindenkire nézve lehetővé teszi ezt a korai és megbízható értesülést. Ez biztosította a Magyarországot részére azt az óriási elterjedést, a minek ma örvend. A „Magyarország”-ra legérzékenyebb postautalványon előfizetni akár egy óra, (1 frt 20 kr.) akár egy negyedévre (3 frt 50 kr.) Cím: Magyarországi kiadóhivatala Budapest, Sándor u. 2. A félévi előfizetési díj 7 frt, az egész évi 14 frt.

Színház.

Előleges színházi jelentés és bérlet hirdetés.

Tisztelettel értesítem Nyiregyháza város és vidéke n. é. közönségét, miszerint 48 tagból álló, a vidéki színészetelebb erőiből szervezett dráma-, vígjáték-, népszínmű- és operette színtársulatunkmal és saját zenekarommal folyó 1897-dik évi *december hó 24-dikén* nagybecsült városukba érkeztem, s ezuttal 30 előadásra tervezett működésemet ugyancsak folyó évi *december 25-én* megkezdem. Músortem a budapesti színházak kiváló ujdonságait foglalja magában.

Mélyen tisztelt n. é. közönség! Igazgatói pályámon sohasem volt szokásom hangzatos ígéretek tenni, de átérztem hivatásom: magasztos voltát, s tudtam, mivel tartozom a közönség műgenyének kielégítésére, s hogy én is csak úgy számíthatok a közönség támogatására, ha jó műsört adva és jó előadást tartok.

Főtörekvésem tehát az, hogy jó műsorral és egybevágó szabatos előadásaimmal a n. é. közönség melegeledését és pártfogását kiérdemeljem.

Nagy társulatom fenntartására azonban biztosítékra van szükségem, s a biztosíték erre a bérlet, mire nézve a nagyjérdemű közönség becses pártfogását kérem.

Bérlet árak 30 előadásra: Páholy 1.0 forint. I. Tamlás 30 forint. II. Tamlás 24 forint. Erkély I. sor 24 forint.

Bérelni lehet: Jakobovits Fanny kisasszony szívtörtésdjében és Kömley Gyula titkáromnál.

A még tájékozatlanságunkból eredő keblemelenség kikérülése végett teljes listával kérem a t. régi bérlet, hogy rendes bérlet helyeiket Jakobovits Fanny k. a. szívtörtésdjében előjegyezni sziveskedjenek, ne hogy esetleg azt másnak adjuk el.

Bérletpénzek előre nem fizetendők.

Kiváló tisztelettel

Deák Péter,

a budapesti Kisfaludi színház igazgatója

A szép Sulamith története.

— Az „Énekek-énekek”-ből. —

(Részle: dr. Bartók Jenő ev. ref. lelkész decz. 18-án tartott felolvasásából.)

Sulamithot, a szép pásztorleányt, kinek már jgyese is volt egy előttünk ismeretlen pásztorfiu, akaratla ellenére elhurcolja Salamon király, mert megszerette és feleségévé akarja tenni. Megpróbálja azonban a leányt magához édesgetni, hogy szívét megnyerhesse. Elaraszta mindennel: — ami fényűzést az elme kigondol és a föld megadhat az ő gyermekeinek, azt mind oda rakja Sulamith lábaihoz. Úrnővé teszi palotájában, melynek pompáját és fényűzését kelet ragyogó fantáziája hozta össze. Mind hiába! A pásztorleány hajthatatlan marad. Sőtörög, epedez és egyre csak a pásztorfiu után vágycsozik. A király szerelme nem kell neki, sőt gonyolja és megveti; ő csak az akar lenni, kit forrón és igazán szeret. Fel-felsőhajt: vajha csak egy csókot kaphatna tőle, hiszen az ő szerelme édesebb, mint bármely pompák, királyi ital! — És amint ott ábrándozik a királyi palotában, hirtelen, csak képeletben, megjelenik előtte a pásztorfiu, rögtön fel is szólítja, hogy ragadja ki őt és vigye el a ki állí

palotából messze-messze, ahol szerelmüknek élhetnek. Hiszen neki csak egy vágya van: azé, a pástoriúé lenni mindörökké. A biblia eredeti héber költeményének a verses alakjában így hangzik e rész:

Egy csókot adj nekem szívem szerelme!
Hiszen a bornál szerelmed édeesebb!
Kelleme illat drága szép neved
Szerelmes is beléd sok szép leány! —
Vigy magaddal, fussunk innen el!
E palota s a rabló király egyíránt
Minden csak teher itt nekem.
S ha távoznánk, majd vígan leszünk
Szerelmed édessé teszi éltünk napjait.
Bizony szerelmes lehet beléd sok leány!

De amint ezt elmondja Sulammith, hirtelen elkomolyodik. Tekintete önkéntelenül odaesik a királyi udvar fehér arcú palotahölgyei felé. Megszégyenli magát, mert ő olyan fekete. S megvillan agyában két gondolat; először, hogy ő nem oly szép, mint a többiek. S másodszer megvillan női lelkében a gyanu, hogy őt, — az egyszerű napbarnított leányt kigúnyolják a többiek. Elég büszke ugyan, hogy magát szépnak állítsa. De azért jónak látja, hogy igazolja is magát. Elmondja, hogy testvérei kiküldték szőlőt őrzeni, s ott összeegelte arczat a nap. Am, amint ezt mondja, észbe jut, hogy bizony ő nem tudta megőrizni a szőlőt, mert folyton a pástoriúra gondolt. Ekkor újra megjelenik képzeletében az, és kérdezi tőle, hogy hol van es kéri, hogy adja tudtára, hol őrzi a nyáját. Így hangzik e rész:

Fekete vagyok én, mint Kédár sátorá,
De szép vagyok, mint pompás szőnyege.
Ti lányok, kérlek én, ne szóljatok nekem,
Hisz forró nap süté meg arcomat.
Mert testvérim a szőlőbe küldtének . . .
. . . Ah! úgy nem tudám a szőlőt őrzeni,
Hisz rád gondolék lelkem, mindenem.
Hol, hol legelteteb most? mond, hogy én
Ne kérdezzem soká, hasztalan. —

S most közelbe a király. — Udvarolni kezd a szép Sulammithnak:

Szép, szép vagy te, én szere mesem.
Két szép szemed, mint fényes két galamb
Szürő tövis között sugár szép lilium.
Van-e nálad szebb kerek nagy világon?

Valóban felsőges a rajz. Sulammith két szeme olyan csabosan ragyog, mint két galamb fényes tollai s e mellett oly szelídek, mint a galambok. Sőt a király annyira megy Sulammith dicséretében, hogy a többi leányokat csak szürő töviseknek mondja Sulammithhoz képest, ki olyan, mint a szürő tövis között a sugár szép lilium. Találáon mondja egy nagy tudós, hogy már ennél nagyobbát Salomon csakugyan nem mondhatott Sulammithnak.

Sulammith azonban mind e szép szavakra meg sem indul. Meghallgassa ugyan a király szavait, de lelke egyre ott időzik a pástoriúnál. Elmondja, hogy ott, hol a pástoriú van, nincs pázsitos fű, üde lomb, de van szép hajlék, cédzrus és ciprus galyakból. S ő be is éri ezzel! S itt hirtelen szurást érez szívében, éri, hogy szerelmének a betege. És felsóhajt:

Gyógyítsatok meg kérlek engemet,
Mert szerelmemben beteg vagyok.
Titeket, óh lányok! kérve kérlek én,
A futó zergékre s a dámvadakra
Erővel óh ne költseték fel a
Szerelmet, majd magától ébred az!

E felsóhajtás kifejezi Sulammith minden gondolatát. Kéri a leányokat, hogy ne igyekezzenek szerelmek lenni, hiszen abban csak fájdalom, meg tengernyi győtrelem honol. S mint igazi pusztai leány, a zergékre s a dámvadakra kéri a leányokat, hogy hallgassák meg őt.

Hiába azonban a panasz és sóhaj, — hiába a kérés a leányokhoz. — Sulammith mindig csak a pástoriúat látja mindenütt. Még álmában is vele foglalkozik. Ezt fejezi ki az, amit a költemény további részeiben mond:

Almodám, s a néma éjszakán
Kerestem én őt minde-ütt,
Kerestem, ah! de nem találtam,
Hadd-hadd kelek fel, s hadd bolyongjam át
A város piacát, s tereit.
T.n rátalánék ottan valahol!
Ah Istennem, jérék nem találok meg őt?! . . .
S míg járok, őrtárat jött szembe rám:
„Láttátok-e leltem szerelmest?”
Az őrtárat alig hogy elhagyám,
Elémbe jön, kit lelkem szeret,
Mégfogtam, nem eresztém tovább,
Anyám házába vezeltém . . .
Titeket, óh lányok, kérve-kérlek én.
A futó zergékre s a dámvadakra,
Erővel óh ne költseték fel a
Szerelmet, majd magától ébred az!

Tehát Sulammith álmodott. Álmában kereste hű pástoriát, kereste mindenfelé — Éjjel bekoborolta a várost, még az őrtóltól is tudakozódott. Végre sok bolyongás és keresés után szembe találkoznak — amint a leány álmodja — az egymást híven szeretők. S a leány megfogja a pástoriút és haza viszi, hogy ott bemutassa, mint szíve egyetlen-egyét.

Eddig az álom. De Sulammith még ébren is álmodik; mintegy hallani véli a pástoriú szavait, melyeket neki mond:

Szívem raboltad el édes angyalom,
Egy pillantással raboltad el,
Szép szerelmem, ajkírdól színméz csep-g,
Méz és tej édesítik nyelvedet,
S kedves illat vesz körül mindenütt.

Majd újra álmodik Sulammith. Ez már busabb, mint az első. Azt álmodja, hogy kopogtatott ajtaján a hű pástori, — ő jött, az ajtót kinyitotta, de nem talált senkit. — Szétnézett az utcán is mindenfelé, míg végre rákadtak az éjjeli őrök, és mint kőtorogót, kegyetlenül megverték. Halljuk csak ezt az álmot is:

Alszom, ám szívem nem tud nyugodni,
S kopogtatást hallok csendesen,
„Testvérem, drága kis galambom,
Kedves angyalom, bocssás be engemet,
Bocssás be kérlek, fejem harmatos,
S hajfűrtimet megcsapta éjji kőd”.
Megszántam őt, elébe siettem,
Hogy szegénynek ajtót nyissak én,
Ajtót nyitok, de jaj! Szerelmemem
Nincsen sehol, csak hült helyét lelélem.
Oh mint álltam én ott szegény lélektem!
S kerestem, de nem lelélem sehol . . .
Ugy hívtam . . . és ő — nem felelt nekem!
S a mint fájdalomban ott keseregém,
Rám talált az éjji őrök serege,
S megverték engem kegyetlenül . . .
Oh lányok, kérlek én, ha látjátok
Szerelmemem hol van, mit tesszen?
Mondjátok ah, szóljátok neki:
Hogy beteg vagyok szerelmemben!

De nézzük már a darab végét. Boldog az, aki küzdeni tud, mert az győz minden esetre. Sulammith is küzdött és aztán győzött. Vágyva-vágyott szíve választotta után és — vágya teljesedett.

S itt következik a boldog szerelmem. — Karóltre sétál a szerető pár a mezőkön, s a pástoriok önkéntelenül kérdezik:

Ki oly boldogan közelg az a rét felől:
Ki az ott kedvesének karjain?

Megismerik benne Sulammithot, ki jegyével mind közelebb és közelebb jön. Szinte látják az ő szívében a tengernyi boldogságot, lelkökben a kimondhatatlan édes érzelmeket. Végre egészen közel jutnak. Ott találják meg az almafát, melyről Sulammith megismeri, hogy egyszer — régen — kedvese ott szunyadtott, míg ő álmai felett őrkdött. S a visszaemlékezés könnyeket csal szeméből, és elmereng boldogsága és szerelme érzetében. S aztán gondolkodni kezd, végig fut szerelme egész történetén, majd odahajítja fejét hű pástoriára keblére, és oly megindítóan kéri, hogy ne hagyja őt el soha sem. Igaz

szerelmére kéri őt, melyet egész mélyében átértett ő, ki tudja, hogy micsoda érzelmek:

„Ne hagyj engem soha, egy percre se,
Ótlejnek át m ndíg karjaid . . .
Ah, mint a halál, a szerelmem oly erős,
S a sirtál tán kegyetlenebb!
Heh! lángjai, gyilkos lángok,
Tüzes lángok, Jehova lángjai,
Igaz szerelmet vízbőzön sem olt,
Hullámokon hatalmas győzni fog,
Igdér bár érte minden kínszedet,
Gazdaságod gunyolja s megveti.”

Karácsony-esti kép.

(Irtá: Galanffy Lajos.)

Mindenkinek meghozza örömét a karácsony, mindenkit meglátogat az ég kegyelme, mindenkinek bekopogtat ablakán az öröm. . . . csak én virrasztok kis szobácskámban egyedül . . . reménytelenül. A kit az én szerető szívem vár, az nem jön, az nem érkezik; nem kopogtatja meg ablakomat.

Olyan metsző, olyan hideg kint a téli szél, mégis annyi sokan járnak kelnek fel s alá az utcákon . . . a ropogó havon. Az ismerősök beköszöntenek egymás ablakán, s mint ez kis-faluban szokás — kicsereleik egymásnak szánt ajándékaikat, s aztán boldog karácsony ünnepeket kívánva, tovább mennek . . . ismét másokhoz, egy baráthoz, egy jó rokonhoz . . . kit havá vezet e napesti óráiban szíve, vágya, gondolatja.

Senkisémet teríti be házában ablakát, melyen át a ragyogó gyertya-fény hosszú ezüst sugár-utat vet a megfagyott hóra, mindenkinek szabad benézni ma az ablakon, gyönyörködni a karácsony-est óráiban, megnézni a gyermekek „betlehem”-jét, karácsony-fáját, meghallgatni a „három királyok”-énekét; hiszen ez az est nem az egyeseké . . . egy családé; a karácsony-est az egész keresztény világé.

Csak az én kis ablakom van fehér lepel-lel beterítve csak én zárom el kis szobám derengő világát, csak én nem akarom hogy betekintsenek hajlékomba. Ne lássák meg a kíváncsi szemek, hogy én vagyok az elhagyott, hogy csak nekem nincs karácsony estém, nekem . . . az özvegy édes anyának, kinek szeméből könnyeket sajtól a bizonytalanság.

Kezemben van a kedves gyermek, a jó fű levele. Elolvastam tiszter, szászor . . . felsóháltam száraz ajkammal minden sorát, ugyan annyiszor örömkönynyekbe fűrésztém minden betűjét, hiszen ő irta nekem saját kezűleg a kedves sorokat. Szíveből, lelkéből fakadt annak minden sora, hozzám irta . . . az édes anyához, kit azzal örvendeztettem meg, hogy karácsony estéjén szerető szívemre fog borulni.

Elrendeztem mindent szépen, felcsoltam, kispertem kis házam pitvarát, szobáját, megtörölgettem reszkető kezeimmel a szegényes butorokat, a fali almáriumot, ebben a kaposcs szent bibliát, a réz karikás pápaszemet, betérítettem a korhadt asztalkát piros sávoles abrosszal, középre tettem a mázos korsót friss vízzel . . . a puha kalácsot, melyet én kezeimmel dagasztottam, s magam sütöttem ki a bubos sárkemencében. Itt várja őt, az egyetlen gyermeket a friss pertörtés pogácsa, a vetett ágy, melynek puha párnáit, könnyű duynha takaróját ma huztam be megfoltozott cizhíammal. Mindenem, minden jóval várja őt szerető szívem, csak ő nem jön, csak ő nem érkezik . . . csak én virrasztok egyedül.

A nádas fedélű házikó gerendás szobácskájában öreg karszékében ülve beszélgetett önmagával egy elmaradt özvegy, szerető gyermekét haza-váró édes anyja.

Hallg! — folytatja tovább az özvegy-nő — éjtelt út az óra. Harangoznak. Ide hallik kis falum tornyának ezüst csengésű hangja, éjtéli misére hívogat szép szavával. Megyek én is, elballagok a többiekkel az Istenháza . . . leborulok szent oltárának

számolyára s kéri fogom őt: hallgassa meg az én forró könyörgésemet, az édes anyának könyörgését, óvja meg egyetlen örömdömet . . . fiamat! minden bajtól, terjessze ki reá vándor útjában áldó karjait.

Nem . . . nem! az nem lehet! baj nem érthette őt azért, hogy késik, az Istent féltő, az imádkozni tudó gyermeket, öreg napjaim támaszát, vigaszát . . . őrzik az angyalok, a te angyalaid, jószágos Istenem!

Fagyos éjji szél hasítja át a levegőt, sűrű nagy pelyhekben hull alá a hó, a kavargó orkán betemeti mindenütt az utat, a gyalog ösvényt.

A kis erdő keskeny útján egyedül halad egy vándor ifjú, ki egész testében didereg.

A hideg szél átjárta gyenge ruházatát, lassan, fáradtan halad előre, gömbölyű arcát kipirosította a hideg levegő, ujjai görcsösen szorítják a vándorbotot, s a nehéz sőhajok, melyek olykor-olykor ajkain elhalnak, azt mutatják: közel van a kimerüléshez.

Meg-megáll . . . széttekint . . . nem ismeri ki magát hol és merre jár . . . fáradtan támoilog egy nagy odvas fa tövéhez, s édes anyját hívogatva, kimerülten roskad a hideg hó ágyra.

Az ifjú vér, az ifjú lélek nem enged neki pihenőt, pár perc alatt felocsúdik kábultságából, néz, figyel . . . a távolból elhaló harangszó üti meg fülét.

Az a harangszó, az a tudat, hogy ma karácsony estéje van . . . hogy a legjobb édes anyja várja őt, a kinek ígéretet tett, hogy szerető keblére borul e napon, új erőt kölcsönöz fáradt tagjainak. Felkél a hideg hó ágyból és — utra kél, más irányt vesz, arra tart, honnan a harangszót hozza felé az éjjeli szél, s nem sokára a kis erdő végegre jut.

Itt megáll, ismét széttekint s szíve nagyot dobban az örömtől.

Ez a dombhatlitt — tagolja magában — édes falum zsellérségének aranykalászt termő gazdag bányája, azok a fekete csikok keresztül-kasul rajta — melyekről a kavargó szél elseperte a havat — azok az egyes dűlők utai, a melyeken annyiszor futkarozott társaival . . . amott távolabb a kerek rét . . . melynek mezején forró nyári nap hevében órahosszat üzte a szép szárnyú pillangókat . . . s az a nagy odvasfa ott, melynek tövében elalult és azok a többi szép magas fák mind régi-régi ismerősök. Amannak legmagasabb sudaráról szedte le a lépés bogycókat, ezeknek kelőgő ágain milyen gyakran hímálta magát, s hűnyör . . . óh! de hűnyör szedte ágairól meleg fészekből a sípogó madár fiukat.

Hogy nem ismerte ő fel előbb a magas fákat! hogy tudott ő itt eltévedni!

Egy pillanat alatt átfutott gondolatában e szép emlékeken . . . s azután sebes léptekben elérte kedves falujának szélső házait, majd a drága szülei házikót.

Csendesen, szivdobogással lopódzott az ablakhoz, melynek üvegét ritka szálú fehér függöny takarta be. Beláthatott, benézhetett a kis házba. Ott ült a szerető édes anyja az ő ágya lábainál a szalmával bevont karos széken, kezében tartotta a nagy kaposcs bibliát, orrán volt a rézkarikája nagy kerek pápaszem . . . imádkozott csendesen . . . Még azt is meglátta, mint peregnék alá a könnyek szemzeiből.

Tovább nem bírta nézni, elhagyta az ablakot, oda lépett a nádfonásu kerítéshez. Betaszította csendesen kiskapuját s lábujjhegyen a pitvarajtóhoz sietett.

Ismerte a závart, újjával félretolta a zárószegét . . . pillanat alatt a kis pitvarában volt.

Mikor kezét halkan a kis szobácska ajtajának nyitjára tette, egy éles és mégis oly édes sikoly hallatszott ki a szobából:

„Fiam! egyetlen édes gyermekem!”

Az utolsó szóval már egymást ölelték a szerető szívek . . . aztán csókokban fordultak

a kedves arcok, a didergő ajkak, a villogó szemek, a göndör hajfürtök. Sirva . . . nevetve dadogott egy pár szót a jó anya érkező fiához s mikor már belefáradt a csókolódásba, az ölelésbe, a kérdéskösdősbe, szívének örmárájában odaborult a kedves gyermek keblére s kizokogta magát csendesen . . .

Óh! Van-e, óh! lehet-e ennél szebb karácsonyestéje egy édesanyának?

Szociálizmus.

Irta: Páfrány.

Mi az?

Mi az a vérfagyasztó zajgás?

A Phlegeton partján örült paroxizmusban tépi, szakgatja egymást, három gonosz. Sikoltozásuk becsengi az irtózatot helyet és kihangzik az örök tűzre itéltek tompa hörgecséből.

Az eltorzult arczu Fames és a halálfejű Egestas fojtogatják a sárban Szociálizmust a vörös testű buta boszorkányt. Köröskörül fel van turva az iszap és gyökerestől kiforgatva a bűzös mocsári flóra.

— Pusztulj közülünk! Sikoltja Egestas, és hegyes körmeivel véresre marcangolja a legázolt Szociálizmus torkát.

Az fudokolva védi magát. — Kiaszott ujjával vadul kapkod a levegőbe. Már elerneyed, nem képes védekezni; támadói mind mélyebbre és mélyebbre gázolják a sárba.

Egyszerre mint a felzudult hegyek haragos morduása, mely földet reszkettető ugatás hallatszik.

Sziszifusz ott hagyta követ, elszabadította láncazról Cerberust és neki uszította magas jókedvében a marakodó gonoszoknak. A három fejű kutya langoló szemekkel, fogvillogtatva rohan a sárban fetrengők felé. Nehéz láncza csattogva kigyózik utána amint áttörtet a pozóton.

Sikoltva ugrottak szét a verekedők.

A gyors lábú Fames vad futásnak eredt, magával vonszolta hajánál fogva kedves pajtását Egestast, az averterabilis szipírtyót. — Szociálizmus is feltápázkodott de mielőtt me-nekülhetett volna, csipejénél kapva visszavágta Cerberus az iszapba, aztán elkezdte marni, harapni.

— Segítség, segítség! — üvöltött a kintzolt boszorkány.

Hirtelen leröpült róla és jókora távol-ságban az átkos hinar közt esobbant le a vad kutya; aztán farkát maga alá rántva vonitva oldalgolt tovább.

— Megint marakodtok? — Döngött hatalmas szava a pokol urának.

Plutó rántotta el láncazánál kapva az ebet.

A sárral, vérral fedett Szociálizmus reszketve állt lábra hatalmas ura előtt.

— Megint marakodtatok?

— Belém kötnék mindig! Vaczogta a megrémült szörnyeteg.

— Ismerlek nyomorult, vizsályt kereső gonosz. Nem tiporlak el; arra, hogy megsemmisítsek nem vagy érdemes, hanem kivétel a pokolból. Pusztulj bestia! szemem elé soha többé ne kerülj!

Kevés idő múlva hatalmas evező csapatokkal hajtotta ronda csónakját a Styx néma hajján a zugoló óreg, a pénzsóvár Cháron, a tulpart felé.

A csónakban hátul guzsa kötve fetrengett a számozott Szociálizmus. — Gubanczos vörös haja messze uszott utána a sötét vizen.

* * *

Pompás dolga lett a kiert gaznak, csak a szeme villogásáról lehetett még megismerni.

Ki van öltözöské. Valami nagy hivaltal kapott. Zsebeit csak úgy huzza a sok pénz. Ne csodálkozzunk, hiszen — honos habet onus — zsebeiben az a csengő nehezék a hivatalosul járó teher.

A bőszi Szociálizmus szép karriért csinált. Most Messiás, nép szabadító. Faluról falura jár, úgy fejtegeti bűzhódtt eszméit a vagyonközösségről, az emberi ekvalitástról.

És milyen bőkező, milyen gavallér!

Százával osztogatja a holdakat azért a pár rongyos forintosért, a mit nyomtatványaiért zsebbe slyeszlet. Az — Óh nép — bálványozza, hisz szavainak, reméli, hogy ígéretei beteljesülnek.

És terjed a tan, mint a pestis. Nagyobb, nagyobb tért hódít, tanáról-tanýára jár. A számadó gazda, a világos fejű paraszt már — cucilista. — Esküdt uraimék benn a faluban — cucilisták.

Az Istenadta szamarai! Egyszerű észjárásuk meghibbant. — A könnyű vagyon-szerzés elhomályosította szemüket.

Oh ez a ragály veszedelmesebb a döghalálnál, ez a lelket inficiálja. Rendre szedi áldozatait, faluról falura, vármegyéről vármegyére jár, a hol megfordul, ott hagyja szennyes nyomát. — Lazongó, elégedetlenné teszi az imént még sorsával megékéült földmivest. Rendbontó, rombolásra vágyó esőcseléké a napszámban dolgozó férfi cselédség és belvillongást előidéző hazaárlóva a külobben honáért halni tudó polgárgót.

Uram, szabadíts meg a gonosztól!

* * *

Kenézen sokadalom van a piacon.

Cucilista-gyűlést tart a környék népe. Holnap katonaság szállja meg a falut, mitévők legyenek; öljenek-e, haljanak-e? Arról lesz a beszéd.

A hol legsűrűbb a nép, vörös szövettel bevont pódiumon áll Szociálizmus, a kiert gonosz.

Megelégedetten pislog körül. Káján vi-gyorgásában van valami rettenetes megelégedettség, a mint szét nézeget a baltás, vasvillás sereg fölött.

Zseléből nagy oszteniációval írást híz elő. Szét teregeti maga előtt, aztán messze csengő hangon megszólal:

— Sanyargatolt véreim! Igába fogott testvéreim! Kirabolt családapák! Másnak dolgozó koldusok!

Kezében van a központi intőzőség levele, melyben a legvégső ellenállásra buzdítanak mindnyájunkat. Osztozunk, nem akuszunk és ha kell meghalunk, de jogainkat nem hagyjuk!

Nem folytathatta. — Eget, földetrazó zengés közt, sötét felhő kerekedett a menyboltozaton, a reszkető emberek feje fölött. A felhő gomoly egyszerre süketítő csattanással hasadt ketté és belőle vakító fényzőn tört elő, mely elárasztotta az egész vidéket, mint a magas éjszak ejeit a sarki fény. A nagy fényesség közepén ott állt szomodalat-lanul, fenséges arczán végtelen szomorúsággal: *Hungária*. — Bal karján zúmeres paizs, jobbájban széles kard, melten pikkelyes pánczel, fején ragyogó korona.

Nézett, merőn nézett, szótlanul, szomorúan elvakult, ellene fordult gyermekeire. Szomorú nézése úgy fájt a szívnek, hogy sokan zokogva hulltak tédre, és kinok közt jajgatva tépték hajukat.

A felhő összezárult. A látomány eltűnt.

A szemek kinyiták. A nép látta az örvényt, mely felé botorkált, látta a vést, melybe magatartásával hajazát sorolja, Szociálizmus halálos sáppadtsággal arczán állt a pódiumon. Kezéből kihullott az írás. Szemeiből a gyűlölet egész pokla áradt a nép felé.

Amint a magukhoz tért emberek odanéztek, hirtelen vad ordítással rohantak reá. Száz balta emelkedett feléje s a következő pillanatban Szociálizmus szétlocsesant koponyával hevert a sárban, melyet kizuhgó vére kevert körülte.

a pinczér, de sietett is mindjárt hozzátenni:

— Tíz év múlva, megtetszik látni, ez is magyar lesz.

— Ez is? És még?

— És még néhány dolog.

Erről a néhány dologról azonban már nem akartam magamat informáltatni, tartottam tőle, hogy nagyon kitalálná nőni magát az a néhány dolog.

Másnap reggel megismerkedtem a modern Pozsonnyal is, mely túl a szállodán kezdődött. Az utcákat itt már tükörsimású aszfalt borítja s e mellett még a szebbnél-szebb paloták is bizonyítják, hogy Magyarországának népszerűre nézve hatodik városában időzünk.

A Dunapart felé tartottam és megnéztem Fadrusznak művét, a Mária Terézia szobrot. A mű remekbe készült és egyszerre a szobrász-czéh atyamesterévé avatta föl a fiatal művészt, aki a szobor megalkotásánál betartotta a művészi szépség legfontosabb követelményét, az egyszerűséget, melynek betartása oly könnyűnek látszik és mégis oly nehéz.

Nagy dolgokra vállalkozik a szobrász. Kezébe veszi vésőjét és így szól: Akarom, hogy ez a kő öljen!

Fadrusznak a főhéher karrarai márvány szót fogadott el; némán és mégis ékesszólón hirdeti, hogy a magyar szobrászat dicső napoknak néz eléje.

A királynő tekintete, tartása, mindene csupa fenség, a két mellék alakot pedig hamisítatlan magyar szellem hatja át. Ha a két kuruczra a zsinóros dolmány helyett szmokingot, a sarkantus eszima helyett lakcipőt adnának, a hajszuk talán még akkor is elárulná, hogy kik és micsodák.

Nem tudom már, meddig álltam ott, de akármilyen sokáig is, — nagyon rövid ideig ahhoz, hogy egészen beteljék az élvezettel.

Még egyszer láttam a szobrot, de akkor már hajón ültem. A Duna közepéről nézve a szobor talán még impozánsabb, mint közelről. A kormány-kerekek erősen bekapaszkodva a hullámokba, vitték fölfele a hajót a víz folyása ellenében. A fehér szobor egyszerre csak eltűnt a fedélzetten bámulók szemei elől, mint valami álomkép, — mint mikor egy szép hölgyet pillantunk meg az utcán, gyorsan robogó elegáns kocsiában, sóhajtvá nézünk utána, és elgondolkozunk, vajjon látjuk e még talaha ebben a rövid életben? Az életet tudvalevőleg akkor szoktuk rövidnek tartani, mikor szépét és jót várunk tőle.

Pozsony régi vára egészen a Dunáig merészkedik, itt hirdeti romná lett falaival a Dunán föl és le utazónak hajdani dicsőségét, akár csak egy koldus büszkélkednek rangjaiban régi földjével.

Dévény romja is elég érdekes, római legiók hordták hangyaszorgalommal egymásra a tenger-ok vörös téglát, amit ugyancsak legióbeli harcosok egettek. A legionáriusok ezentől még vakolatot is készítettek az építkezéshez, az ajtófélfákat és gerendákat is ők faragták ki, a vasárakat is ők kovácsolták össze, szóval értettek a kőműves, ács, lakatos mesterséghez egyaránt.

Hiába voltak azonban oly sok oldaluk az itáliai harcosok, a várról, amit egykor annyi izzadság és izomfeszítő munka árán készítettek, ma már csak a meredező vörös falak beszélnek.

Az ország határ szélét a millenniumi Árpád szobor jelzi. Karcsu, magas piederstálon áll a sisakos alak, mintha tekintetével akarná megvédelmezni szerzeményét a szomszédtól. Az ember önkénytelenül az emlékműn felejté tekintetét, s csak azután veszi észre, hogy a hajó immár osztrák vizet szegdel. Még látni innen Magyarország földjét, aztán csak a parmenti bokrokat, végre egyedül csak azt a hegyet, melyen az ezredévi

emlékmű van elhelyezve, s ebből is lassankint mind kevesebbet. Hirtelen fordul egyet a hajó.

Árpádnak csak a sisakja látszik, most már annak is csak a hegye, ni már az is eltűnt. Idegenbe vagyunk teljesen.

A két parton elterülő vidék a lehető legegységesebb, a szemközti jövő tájképpel röviden lehet végezni: város, falu, erdő és domb variációja az egész.

(Folytatása következik.)

Különlélek.

A kvóta naptár.

Kiguberálta erre az 1898-iki provizóriumos esztendőre Mokány Berczi. Számos képpel és egy glanczos műmelléklettel. Ára 1 kemény pöngő florás.

A kedélyek elsavanyodnak, a sok hangulatos szózáttól megsiketülnek az emberek, a humor elposványosodik, a nagy törekvésben elfásul a vigásra való hajlandóság. — Csak Mokány Berczi tartja meg aranyos fiataltságát, az ő jökedve olyan, mint a jó magyar bor: zamatos, kedvre derítő, bár egy kissé erős a cukros vízhez szokott legényeknek. — A magyar bort megdézsmálta a fillokszéra, a Mokány Berczi nedűjének nem ártott még a fillokszéra sem. Bőséges, vig szüretet tart az idén is, mint annyi sok esztendő óta.

Ebben a sanyaru, komoly időben esemény számba megy a szivderítő, vigásos kalendárium.

A stilszerű Berikkantó után következnek a tizenkét hónap, ugyanannyi különböző adónemben. Azután következnek az adomák, borszemek, mondások tarka csoportja.

Csak egy találomra közlünk belőle egy marokkal:

Kárba veszett.

Csirok Máté gazdát a választások alatt tökrészezen fektették le a korcsma házi kanapéjára. Amint ott fekszik, kutyája odamegy és megnyalja az arcát. Máté gazdából ilyen bőfog ő, az igazság:

— Hiába csókusz szögám, még se löszöl követ.

Mac Kinley aranyból. Sok minden furcsa hír származik mihozzánk onnan tőlől, Amerikából. Így a következő is: Egy amerikai szobrász megbízást kapott milliómosokból álló szindikátustól, hogy a párisi világkiállításra készítse el Mac Kinley szobrát — szinaranyból. A szobor hét láb magasságúra van tervezve és sok millió forint értéket fog képviselni.

Az asszonyi természet.

— Miért nyújtja Ella kisasszony mindig csak a kis ujját, ha fiatal emberrel fog kezét?

— Mert azt hiszi, hogy ha a kis ujját nyújtja, az egész kezét fogják kérni.

Egymásra licitálnak.

1-ső férj:

— Barátom, nincsen fogalmad róla, hogy az én feleségemnek mekkora haja van. — Mikor kibontja, oly hosszú, hogy a sarkát veri.

2-ik férj:

— Mi ez az én feleségemnek a hajához képest?

— Az övé mindjárt a földre esik, ha kibontja.

Ki tud nagyobb hazudni? Valamelyik török szultánnak az az ötlete támadt, hogy egy arany golyót szánt annak az embernek, aki a legnagyobbat hazudja. Elegen jöttek hazudni, de a szultán mindig azt felelte, hogy ő még jobban érti. Végre Angorából jött egy öreg, görnyedt hátú ember, nagy kosárral a hátán.

— Az édes apád, mondá, egy ilyen kosár aranyat kért kölcsön az én apámtól s azt ígerte, hogy te fogod visszafizetni. Fizesd hát vissza.

— Lehetetlen — felelte a szultán.

— Ha a történetem igaz — felelte a zarándok — fizess meg az apád tartozását; ha pedig lehetetlen, akkor megkapom az aranygolyót.

A szultán nyomban kifizette neki a kitűzött pályadíjat.

Borszemek.

Mért csak a nyulra, mért nem mondják ki a macskára is a sajnálati időt?

Egy mester többet ér az ezermesternél.

Sokan vakon követnek minden bölcséleti tant. Ezek a szellem jobbagyái.

A gyanu sohase alszik, mégis egyre ébresztgetik.

A medve nem stréber. Sohasem is lesz belőle p. oroszlan. — Hiszen mindig csak a maga talpát nyalja.

Egy hamis hang erontja a letszöbber harmóniát — egy rossz blatt efucscsantja a legándungosabb blattot.

Szaftos mondás.

Gyerök boldogság kezdődik a bölcsőnél és végződik az esküvőnél. A házassági boldogság kezdődik az esküvőnél és végződik a bölcsőnél.

Közönség köréből. *)

Tekintetes Szerkesztőség!

Engedjék meg, hogy b. lapjuk utján hívjam fel a városi rendőrség szives figyelmét egy — különben mindenké elött tudvalevő — botrányos dologra.

A város kutyái ez idő szerint 40 napi zár alá vannak helyezve s még is éjjel-nappal annyi kutya kóborol az utcákon, hogy talán Konstantinápolyban se több.

Vajjon nem tudna a rendőrség segíteni ezen az állapoton, ha akarna?

Tisztelettel:

Nyiregyháza, 1897. decz. 21.

I. F.

Piaci árak.

— Deczember : 2. —

Buza	11.20	11.60.
Rozs	7.60	7.75.
Árpa	6.—	6.10.
Zab	6.—	6.10.
Tengeri	4.80	4.90.

Eladó nád.
Tizenhatezer
kéve jó minőségű
nád kapható
Groák Lajosnál
Bujon. (5-2)

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem felel a szerkesztőség.

Figyelmeztetés!

A magy. kir. Osztálysorsjáték 3-ik húzása már **1898. január hó 4. és 5-én lesz,** sokkal több és nagyobb nyereménnyel és eséllyel, mint az első és második osztályban volt, mivel az eddig kihuzott 7000 szám már nem játszik és **5000 nyeremény** lesz huzva.

Van szerencsém a 2-ik osztályu sorsjegy tulajdonosait felkérni, sziveskedjenek sorsjegyeiket **minél előbb, de legkésőbbén folyó év december 28-ig** a III-ik osztályra kicsérélni, mert azután kicsérelési joguk megszűnik, és a szabályok értelmében a sokkal magasabb vételár lép életbe.

A megújított sorsjegy ára: III-ik osztályra egész 16 frt vagy 32 korona; fél 16,

negyed 8, nyolczad 4 korona; — a vétel sorsjegy ára pedig egész 64, fél 32, negyed 16 és nyolczad 8 korona lesz.

Kiváló tisztelettel

Stern Emánuel fia
sorsjegy főúr.

A legkedvesebb **karácsonyi és újévi ajándék** egy sorsjegy, mely az illetőt könyvnyen **gazdaggá teheti.** (580—2—2)

A már beállott téli hideg és a közelgő **karácsonyi ünnep** alkalmából van szerencsénk a melyen tisztelt **közönségnek dúsán felszerelt raktárunkat** figyelmeibe ajánlani, honnan valóban a legkényesebb és modernebb üzlesnek megfelelő tárgyak sem hiányzanak; **úgyszintén** bátorkodunk a melyen tisztelt vidéki közönséget esetleges megrendelések megkönnyebbitése czéljából, lejjebb felsorolt számtalan játék és díszmű tárgyaink nemei és ártíra.

HIRDETMÉNY.

Különféle játékszerek.

Franciaa alkotású és alkotatlan bábok 25 krajczartól minden arban 10 forintig.

Baba mozdoló szerkezetek és krodmozok.

Baba újkori kocsik, hinták és egyéb játékok.

Mindenfajta fozó és evőedények.

Tekercs-fűzők és könyvtárak.

Hinta és minden magyiságn keréken járó lovak, szamurak.

Tetemes és bányások.

Gyümölcsalkák és zenítő holczok.

Dob, trombita és puszkák.

Tíz-öt, huszár- és laka-felzeresek.

Minden magyiságn olyan és fakatonak.

Dobozokban hazatartók Gabusok, és Richter-féle kő egytö-

szekereyek.

Pelizzalantó vasutak, korbács-játék, Bockli és zenítő csigák.

Hegerdó, zsinatlam és zenítő dobok.

Laterna Magyar. — Eredeti székely gyermek-bátor-gyermek, ami áll: 2 tulpatos szék, asztal, kanapé és labaláb, pirocs, kék és fehér szímben. 14 forint.

Gyermek-kocsik 3 forinttól 25 forintig raktáron.

Díszmű-tárgyak.

Pilsch, bor és fa vatro keszlecek 1 firtól 10 frtig.

Pilsch és bor alumnok 3 firtól 15 frtig.

Fém Hlakszer és akasztó-tartók.

Egyébül zinkos-, zinkospor- és vágó-tartók.

Úveg, porcellán és Bironze Nippok, ugyszintén hamu-tartók.

Bronze, nikel, gyanta- és kávé-tartók. Ugyszintén ro- és szivarozó-készletek.

Angol magyalka, tészták és kávé csészék 40, 50, 60, 70 kr. piroshatán.

Bribiana és nikel tészták kanna és nikel fogszívók.

Minden mosdó-készlet angol porcellánból 7 forinttól 9 frtig piroshatán.

Bronze észiál, hómoró, sekerentő óra, és tojás-főző órák.

Ágygőz fűlész-átlak és juppanó hegyzók, jap. kályha-ellenzók.

Bronze szék Hírmas, táskák 3 firtól 12 firtól 50 frtig.

Ágypant és haragpól Bányok.

gyönyörű díszű bábok faragott ékszer-dobozok 3 firtól 8 forintig.

Minden alakban és kivitelenben.

Ágygőz- és porcellán virág-vazák és remek szék Nippok és Básték (alukok).

Bronze s nikel ajtór és vizle asztalok. 7 forint, 12 forint, 16 forint.

Pilsch három lábú vizle asztalok 2 firtól 10 forintig

ropogant nagy válszékben. Eppen egy

Bambus asztalok magyalka betéttel 2 frt 80 krtól 15 forintig.

Faragott le- vizle és munka-asztalok 3 firtól 30 forintig.

Mindenféle virág-asztalok egy- és több cserepénz valók 1 frt 50 krtól 10 forintig, darabonként.

Papír kosarak, kész és hímzéshez alkalmazhatóak 3 firtól 6 forintig.

Fonott munkakosarak és asztalok minden árában.

Nagybányai fonott asztal- és kez-kosarak remek kivitelenben.

Kele- és portorló-tartó kosarak kez-munkákhoz.

Veszor- és bédőgőli kesszél falatú kosarak 2 firtól 2 frt 50 krtól 6 firtól 7 frtig.

Mindenemű faragott tartókészlet, kulcs-, újság-, kefelartók.

Bambus kotta-állványok.

Gyümölcs-tartó lapos kosarak 25 krtól 40 krtól.

Működő-tartó és mudi-tűz asztalok.

Bronze enkló vialó harzi mankák 8 firtól 15 frtig.

Ethorodó fa, porcellán- és alporos-tálcák, ugyszintén tortá-tálcák.

Mindenemű szőnye-átlak, mint női karmantyúk, gallér és sapkák, köntös és bor belletl keztyűk, meleg harisnyák és zoknik.

Péni vadász-sapkák, mellények.

Haltina hálszárnyak és orosz hűvőzók.

Mindenemű vadász-kegyverek, revolverek, lötsések és vadász-készletek, táskák stb.

Lopokozók 2 frt 50 krtól 12 frtig, darabja, ugyszintén pilsch kocsik és égytáru egytárlakok — továbbá fűszernyergyek.

Lovagló felszeresek, angol nyereg, kantárszék, zabola stb.

Különlegességek: Péni kalap, cipő, keztyű, nyakkenő, ing, gallér, Keszélő s ingponchók stb.

RUZSONYI TESTVÉREK-NÉI

Iskola-utca 3. sz., a Zöld papagájhoz."

Mindenemű rövidtáru czikk raktárunkon kapható.

Képes könyvek 20 krajczartól 1 forintig.
Fehér papírtartó játék 1 frt, 1 frt 70 kr.
Szines Kiváló Iskola, frontel 1 frt 70 kr.
Eltan bánszék-oltozók 1 frt 70 kr.
Hogyan alkotom fel az az balamant 2 frt 30 kr.
Kánvársz Kiváló Játék 1 frt 50 kr, 1 frt 70 kr.
Új szines varrókészek 1 frt 50 kr.
A. B. C. új olvasó játék 1 frt 50 kr.
Golyó mosak játék 1 frt 50 kr.
Képes mosak munkalátok 1 frt 70 kr.
Tudelen összerakó játék 90 kr.
A kis gép-szobrász 2 frt 50 kr.
Társas játékok magyar szöveggel, 2 személy-től 6-5 esetleg több személyig játszhatók.
Képes dombo társas-játék 80 kr.
Képes lóto társas-játék 70 kr, 1 frt 10 kr. és 1 frt 50 kr.
Működés egy-szerre 1 frt 50 kr, 180 kr. és 2 frt 80 kr.
Elet Schlarfianban társas-játék 1 frt 50 kr.
Hajn-játék társas-játék 2 frt 50 kr.
Játék dombo osztozó társas-játék 60 kr, 4 frt.
Hajnag és kalapos társas-játék 20 kr, 30 kr. és 40 kr.
Jég útmepély társas-játék 70 kr.
Kiklopját társas-játék 1 frt 50 kr.
Dobogás halászat társas-játék 2 frt, 3 frt.
Társas mészis Orlagpórá társas-játék 3 frt.
Nansen Freges északi-sark feljárás társas-játék 3 frt.
Loverony társas-játék 1 frt 50 krtól 2 frt 50 krtig.
Tip-Top társas-játék 3 frt.
A vadász-és vadászoló társas-játék 1 frt 80 kr.
Víg konyom társas-játék 2 frt 50 kr.
Társas a holdba társas-játék 1 frt.
Bosz Sárkányvár rabló lovag-játék 90 krtól 1 frtig.
Roba-vadászat társas-játék 1 frt 70 kr.
Avonoe és Via Passare társas-játék 1 frt 50 kr, 2 frt 25 kr. és 2 frt 70 kr.
Halina Elcha társas-játék 1 frt 80 kr.
Malom-játék Dimentóval egy dobózában 1 frt 70 kr.
Domino Schack, Malom stb. egy dobózában 6 forint.
Keresés s felelet-kártyák 1 forint, 50 kr.